

Øyvind Gulli

Endringer i NIF's medlemstall fra 2001 til 2012

Hvordan har tallene endret seg og hvorfor?

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Seksjon for kultur og samfunn

Norges idrettshøgskole, 2016|

Sammendrag

I denne masteroppgaven har jeg undersøkt om det er ulikheter i de forskjellige idrettskretsene når det gjelder endring i deres medlemstall fra 2001 til 2012. Jeg har i denne oppgaven valgt å fordype meg i medlemstallene som NIF har samlet inn gjennom idrettsregistreringen. Ved å gå dypere inn i tallene ønsker jeg å se på faktorer som kan ligge til grunn for endringene i medlemstallene og bakgrunnen for de ulikhetene som finnes mellom idrettskretsene.

Det har vært interessant å analysere datamaterialet fra idrettsregistreringen og for å se hvilke endringer som det har vært i medlemstallene fra 2001 til 2012. Jeg har gjennom studien vært interessert i å finne ut hva som kan ha påvirket til ulikheter hos de ulike idrettskretsene. Jeg ble overrasket da jeg fant ut hvor stor forskjellen i endringene var fra idrettskrets til idrettskrets.

Formålet med denne oppgaven har vært å besvare to forskningsspørsmål:

1. Hvordan er endringen i medlemstallene for de forskjellige idrettskretsene innenfor barn og ungdom i aldersgruppen 6-19 år?
2. Hva utgjør ulikhetene mellom de ”beste” og de ”dårligste” idrettskretsene?

Det finnes noe forskning innenfor området, men denne forskningen har ikke omfattet mine forskningsspørsmål. De to forskningsrapportene er Jan Erik Ingebrigtsen sin rapport om ”ungdomsidrett i endring”(2012) og Line Skarsem Reitlo sin rapport ”Kjønnsforskjeller i barne- og ungdomsidretten”(2013). Ingebrigtsen (2012) har i sin rapport sett på hvordan ungdomsidretten har vært i endring. I denne studien blir idrettsregistreringene mellom 2006 og 2011 lagt til grunn for studien. Reitlo (2013) har i sin rapport forsket på kjønnsforskjeller i barne- og ungdomsidretten. Her er også NIF’s medlemstall fra 2006-2012 grunnlaget for studien.

Ofte er bakgrunnen for veksten eller nedgangen sammensatt av flere ulike faktorer. De mest sentrale funnene i min studie peker på at befolkningsutviklingen i de ulike idrettskretsene har en stor betydning for endringen i medlemstallene og sammen med den lokale kulturen for å bedrive idrett, er dette den største og viktigste faktoren som

påvirker endringen i medlemstallene. Tiltak og tilrettelegging som idrettskretsene gjennomfører har en betydning for om idrettskretsen klarer å skape en større medlemsvekst enn befolkningsendringen.

Mine funn kan tyde på at de idrettskretsene som har opplevd en lavere vekst enn befolkningsveksten, kan øke veksten ved å tilrettelegge og sette inn tiltak for å tilrettelegge for idrettslig aktivitet lokalt og i samarbeid med idrettslagene. Flere av idrettskretsene som har opplevd en vekst som er større enn befolkningsveksten, har gjennomført tiltak og prosjekter som er rettet mot å få flere aktive med i idretten.

Innhold

Sammendrag	3
Innhold	5
Forord	7
Forkortelser	8
1. Innledning	9
1.1 Problemstilling	10
2. Kontekst	11
2.1 2.1 Den norske idrettsmodellen	11
2.2 Særforbundene	12
2.3 Idrettskretsene	12
3. Teori	14
3.1 Norsk idrett	14
3.2 Teorier om utviklingen av fysisk aktivitet og idrett i befolkningen.....	15
4. Design og metode	20
4.1 Design.....	20
4.2 Metode	21
4.2.1 Innsamling av data i kvantitativ metode	21
4.2.2 Innhenting av data i kvalitativ metode	23
4.2.3 Analyse av kvantitativ forskning.....	24
4.2.4 Analyse av kvalitativ forskning.....	25
4.3 Etikk.....	26
5. Resultater fra analysen av tallene fra idrettsregistreringen	28
5.1 Landsbasis	29
5.2 Fordelt på idrettskretser	31
5.2.1 Topp tre og bunn tre idrettskretser	35
6. Resultater fra analysen av intervjuene med idrettskretsene	38

6.1	Idrettskretsenes rolle.....	39
6.2	Geografi, demografi og anleggssituasjon	42
6.2.1	Geografi.....	42
6.2.2	Anleggssituasjon	43
6.3	Ildsjeler, trenere og andre frivillige	44
6.4	Tiltak for å redusere frafallet.....	46
7.	Diskusjon	49
7.1	Hvilke forskjeller finnes mellom idrettskretsene.....	49
7.1.1	Utviklingen i medlemstallene sett mot befolkningen.....	50
7.1.2	Medlemstallene og kjønn	53
7.2	Faktorer som ligger utenfor idrettens kontroll.....	54
7.3	Ulikhetene i geografien.....	55
7.4	Hva mener idrettskretsene selv er årsaken?	56
8.	Oppsummering.....	59
8.1	Begrensninger og videre forskning	60
	Referanser.....	61
	Tabelloversikt	64
	Figuroversikt.....	65
	Vedlegg.....	66
	Vedlegg 1: Forespørsel om intervju	66
	Vedlegg 2: Intervjuguide.....	67

Forord

Min interesse innenfor tall og norsk idrett har vært med på å danne grunnlaget for denne oppgaven. Jeg har gjennom min idrettskarriere vært nysgjerrig på hva tallene fra idrettsregistreringen brukes til og hvordan utviklingen av medlemstallene i NIF har vært.

Finnes det forskjeller i utviklingen i medlemstallene mellom idrettskretsene og hvorfor er det en forskjell?

Jeg har i prosessen med denne oppgaven vært heldig å hatt med meg flere lagspillere. Noen har bidratt direkte, med faglige råd og innspill, mens andre har bidratt mer indirekte med inspirasjon, motivasjon og ikke minst støtte. Alle de bidragene jeg har fått har vært viktige.

Ørnulf Seippel: min veileder. Takk for alle de konstruktive og grundige tilbakemeldingene jeg har fått.

Geir Johannesen: Takk for dine innspill og kunnskap knyttet til NIF og idrettsregistreringen.

Informantene: dere nevnes ikke med navn av hensyn til deres anonymitet, men uten deres bidrag hadde ikke denne studien vært gjennomførbar. Det har vært spennende og lærerikt å få et innblikk i deres tanker og meninger. Tusen takk for at dere stilte opp.

Medstudenter: tusen takk for alle de faglige diskusjonene som vi har hatt gjennom dette året. Den utenomfaglige praten og pausene har vært kjærkomne og fine avbrekk i prosessen.

Tonje, Elisabeth og Bente: Tusen takk for flott korrekturlesing og fornuftige innspill.

Familie: for den støtten dere har gitt meg gjennom alle år, både på skolen og utenfor. Dere er uvurderlige.

Oslo 27. mai 2016.

Øyvind Gulli

Forkortelser

NIF: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité

Norsk idretts øverste organ, som består av 19 idrettskretser og 54 særforbund.

NSD: Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

Aksjeselskap som er eid av Kunnskapsdepartementet som skal sikre dataformidling og tjenesteyting overfor forskningssektoren.

1. Innledning

Ved inngangen til 2015 hadde Norges Idrettsforbund (NIF) 2 240 143 medlemskap registrert (Norges Idrettsforbund, 2016b). Dette utgjør nærmere en tredjedel av alle medlemmene som er registrert i et idrettslag og er av den grunn en viktig del av medlemstallene. I sin studie ”Ungdom og trening – Endring over tid og sosiale skillelinjer” viser Seippel, Strandbu og Sletten (2011) at i befolkningen er det mer enn halvparten av barn og unge mellom 12 og 15 år som deltar i organisert idrett. Omlag en tredjedel av disse gir seg med organisert idrett i ungdomstiden og mot slutten av VGS (Seippel et al., 2011).

Overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole er for mange ungdommer noe som medfører høyere krav til det akademiske. Ungdommene er ofte ikke klare for hva som venter dem etter at de er ferdige på ungdomsskolen. Det er flere idrettslever som velger å slutte på skolen før de har fullført videregående (Dønnestad, 2013). Det samme er naturlig å tenke om idretten, at det er mange som gir seg med idretten fordi skolen tar mer tid og kapasitet enn det de har til rådighet. Ofte kan krav og forventninger knyttet til skolen eller idretten være en medvirkende faktor til at ungdom velger bort en av arenaene, ifølge Miller og Kerr (2002).

Denne studien skal undersøke om det er ulikheter i de forskjellige idrettskretsene i forhold til endring i deres medlemstall i perioden 2001 til 2012. Dataene knyttet til medlemstallene har jeg mottatt fra NIF. Disse er ryddet opp i av min veileder. Dette datamaterialet er hentet fra idrettsregistreringene som ble gjennomført i perioden 2001 til 2012. Jeg velger i denne studien å gå dypere inn i medlemstallene som NIF har samlet inn. Ved å gå dypere inn i tallene vil jeg kanskje se hvilke faktorer som ligger til grunn for endringene i medlemstallene og bakgrunnen for de ulikhetene som finnes mellom idrettskretsene. Jeg vil bruke resultatene fra analysen av dette datamaterialet til å sammenligne idrettskretser mot hverandre og se på årsaker til forskjellene gjennom intervjuer med et utvalg av idrettskretsene som skiller seg ut.

Gjennom analysen av datamaterialet og fire intervjuer med nøkkelpersoner tilknyttet ulike idrettskretser, er håpet at denne studien vil bidra til å gi en bedre innsikt i hvorfor det er ulikheter mellom de ulike idrettskretsene. I studien er det lagt spesiell vekt på de

fire idrettskretsene som skiller seg mest ut i positiv og i negativ retning.. Mitt håp er at denne studien kan benyttes for å se hva som gjør at det er ulikheter mellom idrettskretsene når det gjelder endringen av medlemstallene, og hva som eventuelt har blitt gjennomført av tiltak i de ulike idrettskretsene.

Hvilke faktorer som utgjør forskjellene vil være med på å belyse hva idrettskretsene eventuelt må arbeide med der medlemstallene har sunket. Tidligere er det gjort noe forskning basert på idrettsregistreringen. Ingebrigtsen (2012) har sett på hvordan ungdomsidretten har vært i endring. I denne studien ble idrettsregistreringen mellom 2006 og 2011 lagt til grunn for studien. Reitlo (2013) forsket på kjønnsforskjeller i barne- og ungdomsidretten. Her var også NIF's medlemstall fra 2006-2012 grunnlaget for studien. Utover dette har det vært lite forsket på hvorfor endringene i medlemstallene er ulike fra idrettskrets til idrettskrets.

Denne oppgaven er inndelt i åtte kapitler. De tre første kapitlene inneholder innledning, beskrivelse av kontekst og studiens teoretiske rammeverk. I det fjerde kapitlet omtales studiens metodiske tilnærming. Resultatene fra analysen av medlemstallene presenteres i kapittel fem, og funnene i intervjuene presenteres i kapittel seks. Diskusjonen finnes i kapittel syv, mens oppsummeringen er i kap. 8.

1.1 Problemstilling

Hensikten med denne studien er å undersøke endringene av medlemstallene og ulikhetene mellom idrettskretsene for gutter og jenter i aldersgruppen 6-19 år i årene 2001 til 2012. Jeg vil se nærmere på hva disse ulikhetene skyldes, og prøve å finne forklaringer på de ulike endringene.

Studien tar utgangspunkt i to forskningsspørsmål:

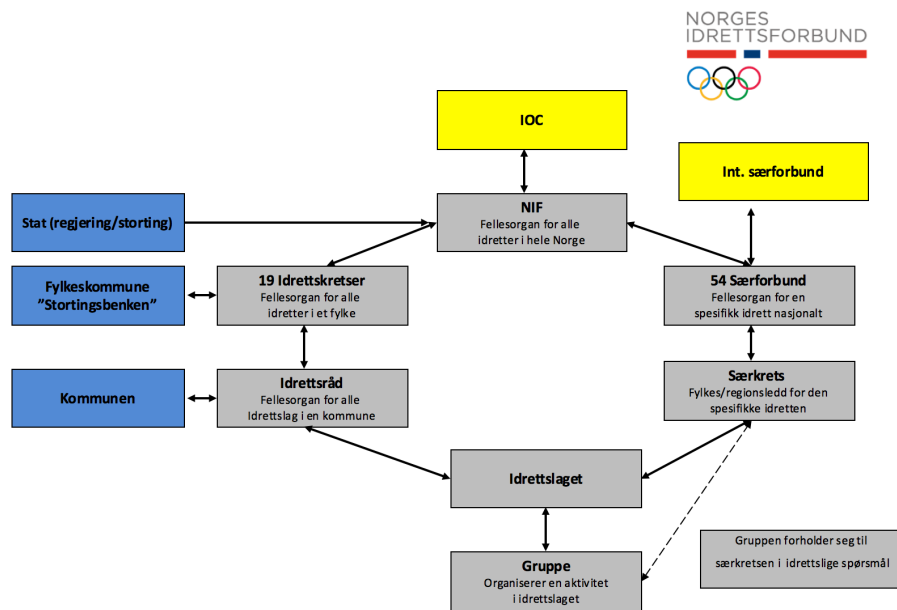
- 1. Hvordan er endringen i medlemstallene for de ulike idrettskretsene innenfor barn og ungdom i aldersgruppen 6-19 år?*
- 2. Hva utgjør ulikhetene mellom de "beste" og de "dårligste" idrettskretsene?*

2. Kontekst

Norsk idrett er organisert på en måte som inkluderer frivillige idrettsorganisasjoner, lokal klubbvirksomhet og en stor andel frivillige trenere. For å gi en forklaring på hvordan idretten i Norge er organisert, og hvilke ansvarsområder de ulike delene har, vil jeg se på følgende: (1) den norske idrettsmodellen, (2) særforbundenes rolle, og (3) idrettskretsenes rolle.

2.1 2.1 Den norske idrettsmodellen

I de nordiske landene er den organiserte idretten basert på frivillighet og blir i stor grad tilrettelagt gjennom idrettslagene (Ibsen & Seippel, 2010). Vi ser at i de aller fleste idrettslagene er basert på frivillig arbeid, som ofte er ulønnet. For idrettslagene er denne typen arbeid uunnværlig, og står i kontrast til andre vestlige samfunn hvor det i hovedsak er kommunen, skolen eller private aktører som tilbyr idrettsaktiviteter til barn og ungdom (Bergsgard, Houlihan, Mangset, Nødland, & Rommetvedt, 2007).

Figur 2-1 Den norske idrettsmodellen (Norges idrettsforbund, 2011)

Som vi ser av organisasjonskartet til norsk idrett, er NIF en paraplyorganisasjon som har to linjer under seg. Den ene siden består av idrettskretser og idrettsråd, mens den

andre siden består av særforbund og særkretser. Linjen med idrettskrets og idrettsråd er den offentlige delen av norsk idrett, mens særforbund og særkrets representerer den frivillige delen av norsk idrett. Nederst finner vi idrettslagene som er frivillige, og drevet av og for medlemmene. Hvert idrettslag kan ha små avdelinger som for eksempel ulike lag eller ulike idrettsgrener (Norges Idrettsforbund, 2015).

Norsk idrett er bygget på et ideelt grunnlag, hvor et eventuelt overskudd skal tilfalle medlemmene. Hovedfinansieringskilden til norsk idrett er spillemidlene som kommer fra Norsk Tipping. For øvrig tildeles statlige/fylkeskommunale midler i tillegg til lokale og regionale sponsorer i form av bedrifter (Norges idrettsforbund, 2002).

2.2 Særforbundene

Idrettene innunder NIF er delt inn i ulike særforbund. NIF består i dag av 54 særforbund som innehar ansvaret for de ulike idrettene. Særforbundene skal organisere og lede de ulike idrettsgrenene. Særforbundene har ansvar for konkurransevirkosomheten og hvordan denne gjennomføres. Særforbundet har også et ansvar for å utvikle særidretten både nasjonalt og internasjonalt. Alle særforbundene er som nevnt, medlem av NIF. I tillegg er de medlemmer av sine respektive internasjonale særforbund (Norges Idrettsforbund, 2016c).

Innunder særforbundene er det ofte særkretser. Særkretsene kan være delt inn fylkesvis eller regionalt for den spesifikke idretten. Særkretsenes oppgave er å administrere de ulike idrettene i fylkene og regionene. Blant særkretsenes viktigste oppgaver finner vi blant annet det å gjennomføre utdanningstiltak og å sørge for den praktiske gjennomføringen av kamper, stevner og liknende innen deres spesifikke idrett. Særkretsene er et ekstra organ for særforbundene som forenkler noe av arbeidet og delegerer noe ansvar og oppgaver. En del særforbund arbeider for å slå sammen flere særkretser til større regioner. Målet med dette er først og fremst en mer kostnadseffektiv drift (Norges Idrettsforbund, 2016c).

2.3 Idrettskretsene

Innunder NIF har vi 19 idrettskretser. Disse idrettskretsene er delt inn etter landets fylkesgrenser. Idrettskretsene er et fellesorgan for alle idrettene innenfor sin geografiske område. Hovedoppgaven til idrettskretsene er å fremme et samarbeid mellom

særkretsene og de enkelte idrettslagene. I tillegg er de et bindeledd mellom idrettens øvrige organisasjonsledd og alle øvrige fylkeskommunale instanser og aktører i fylket med ansvar for idrett og fysisk aktivitet. Videre skal idrettskretsene drive veiledning overfor idrettslag i fylket i økonomiske, administrative og organisatoriske spørsmål. Idrettskretsene skal være tilstede for at klubbdriften av idrettslagene skal være så enkelt som mulig (Norges Idrettsforbund, 2016c).

3. Teori

Hensikten med studien er å se på hvor medlemsantallet har endret seg fra 2001 til 2012 og hvorfor det er ulikheter mellom idrettskretsene. Forskjeller i de idrettskretsene som har hatt en positiv vekst i perioden og de idrettskretsene som har hatt en negativ eller lavere vekst i perioden, vil også bli belyst i denne studien. For å belyse disse områdene er det nødvendig å få en forståelse av:

- a) *hvordan norsk idrett er bygd opp*
- b) *hvordan utviklingen i fysisk aktivitet knyttet til idretten har vært tidligere*
- c) *hvilken rolle idrettskretsene har og hvordan de arbeider*
- d) *hva de reelle tallene viser om situasjonen i de ulike kretsene*

Denne studien er i hovedsak basert på resultater fra idrettsregistreringen og innhentede opplysninger fra noen kretser. For å bygge oppunder noen av funnene og bakgrunnen for idretten, vil jeg benytte meg av relevant teori innenfor området. Jeg vil i teoridelen benytte meg av tidligere forskning og teorier innenfor studiens område.

3.1 Norsk idrett

Tar vi et tilbakeblikk på utviklingen i medlemstall i NIF i perioden fra 1950 og frem til i dag, ser vi at Norsk idrett fikk en veldig stor oppsving fra slutten av 1960-årene og frem til slutten av 1980 tallet. Medlemstallet i 1950 var ca 300.000, mens det i 2012 er over to millioner (Seippel, Abebe, & Strandbu, 2012). Hva som utgjør denne store veksten er sammensatt. Mye av denne økningen kan skyldes den naturlige befolkningsveksten, men den alene har mulig liten betydning for at flere driver med idrett. Norge som land har utviklet seg i denne perioden. Den store veksten kan også skyldes at Norge har fått en stadig økende velstand. Det har blitt høyere inntekter, bedre helse, lenger levealder og mer fritid (Seippel et al., 2012).

Endringen i arbeidslivet kan også være en faktor som spiller inn på medlemstallene. Det er nå mye mindre fysisk arbeid enn det var tidligere, og dermed tror jeg flere kan oppleve at det er nødvendig å være fysisk aktiv i fritiden (Tangen, 1984). Tilbudet av aktivitetsmuligheter i form av idrettslag og kommersielle aktører er i dag mye større og bedre enn tidligere, og flere vil kunne finne noe som er tilpasset seg og sine ønsker. Det

er bygget mange idrettsanlegg som støtter opp om de ulike aktivitetene, og utbyggingen av nye idrettsanlegg fortsetter.

3.2 Teorier om utviklingen av fysisk aktivitet og idrett i befolkningen

Det finnes ulike teorier som kan si noe om sidene ved utviklingen av norsk idrett og fysisk aktivitet. Vi kan blant annet dele disse teoriene inn i tre ulike hovedkategorier:

- (1) Aktøren – utøveren
- (2) samfunnet og kulturen
- (3) arena og omgivelser

Innenfor disse hovedkategoriene finner vi flere ulike teorier som kan bidra til å forklare utviklingen av fysisk aktivitet i befolkningen (Breivik, 2013). Under er disse gjengitt i en tabell for å gi en bedre oversikt.

Tabell 3-1 Oversikt over teorier som kan bidra til å forklare ulike sider av utviklingen av fysisk aktivitet i befolkningen (Breivik, 2013, p. 22)

Aktøren – utøveren	Samfunnet og kulturen	Arenaer og omgivelser
<ul style="list-style-type: none"> - Lek som modellbygging (Fagen) - Sensation seeking (Zuckermann) - Deep flow (Csikszentmihalyi) - Selvkonstruksjon (Giddens) 	<ul style="list-style-type: none"> - Jakten på spenning (Elias og Dunning) - Den postmaterialistiske dreining (Inglehart) - De sosiale distinksjoner (Bourdieu) - Den narsissistiske kultur (Lasch) - Idrett som kommentar til samfunnet (Geertz; Edwards; von Krockow) - Modernisme og sportifisering (Guttman; Goksøyr) 	<ul style="list-style-type: none"> - Omgivelsene som tilbyder (Gibson; Luhmann; Tangen) - Sosiomaterielle forhold (marxistiske teorier; Bourdieu)

Ut ifra oversikten i **tabell 3-1**, har jeg valgt å presentere de teoriene som er relevante for meg videre i oppgaven. Noen av disse teoriene hevder at det behovet vi har for aktivitet ligger i oss som en genetisk kode, mens andre teorier hevder at det behovet vi har for aktivitet utvikles i samspill med den kulturen og det samfunnet som vi vokser opp i (Breivik, 2013). Hvis vi ser på teoriene som hevder at behovet for aktivitet utvikles i samspill med samfunnet, vil dette kunne være med på å forklare forskjellen hos de ulike idrettskretsene. Dette er ofte noe som idrettskretsen ikke har rådighet over eller kan styre helt, men som de kan være med på å påvirke.

Innenfor teorien selvkonstruksjon, utviklet av sosiologen Anthony Giddens, finner vi hvordan samfunnet og det høymoderne mennesket interagerer og utvikler hverandre gjensidig (Breivik, 2013). Denne teorien forklarer at man nå har en helt annen forutsetning for å skape sitt eget liv og velge det man selv ønsker. Det at samfunnet og mennesket utvikler seg sammen kan vise hvordan ulike lokalmiljøer kan ha påvirkning på mennesket. For eksempel hvis det er et lokalmiljø hvor det er mange som er fysisk aktive og driver med idrett, vil de andre menneskene i dette lokalmiljøet prøve å tilpasse seg dette og bli en del av dette. For barn og ungdom kan dette være noe av grunnen til endringene vi ser hos idrettskretsene. Hvis barn og ungdom er i et miljø som er fysisk aktivt, vil de med større sannsynlighet bli fysisk aktive selv, enn om de hadde vokst opp i et miljø der det var få som var fysisk aktive og det å ikke være fysisk aktiv var en del av kulturen.

Hvis vi ser på samfunnet og teoriene om deres rolle, så hevder Breivik (2013) at ”individet handler i relasjon til et samfunn og en kultur”. Dette er mye det samme som selvkonstruksjon, men går mer på hvordan samfunnet og kulturen påvirker individene til å drive med fysisk aktivitet. Det er ikke bare det lokale og nasjonale som har påvirkning på oss mennesker; det internasjonale og globale er lettere tilgjengelig, og på den måten kan dette påvirke oss i mye større grad nå enn tidligere (Breivik, 2013). De mange ulike alternativene til idretten er flere enn det de var i 2001. Utviklingen av nye treningskonsepter har skjedd i takt med at internasjonal og global påvirkning har blitt mer gjeldende. Selv om vi tenker at det er få barn i alderen 6-12 år som drar på et treningssenter for å trene, ser vi i dagens samfunn at treningssentrene tilbyr organiserte treninger og aktiviteter også for barn og ungdom, allerede fra 4 år og oppover (Sats Elexia, 2016).

Dette kan bli en ”trussel” for idretten ettersom det vil være enkelt for foreldrene å ha barna på samme sted som de trener selv. I noen tilfeller vil dette kunne medføre negative endringer i medlemstallene. I 2001 var kulturen for å dra på treningssenter mindre enn det den er i dag, og det var færre treningssentre rundt om i landet. I 2008 var det 477 treningssentre i Norge, i 2012 var antallet økt til 823, og i 2015 var dette tallet oppe i hele 1 071 treningssentre (Virke Trening, 2016). At tilgangen til treningssentre og tilbudene disse har, kan ha påvirket medlemstallene i noen idrettskretser, er ikke unaturlig å ta med i vurderingen.

”Idrett er et sosialt og kulturelt fenomen som er preget og formet av det samfunn og den tid den lever i” (Breivik, 2013, p. 29). I dagens moderne samfunn er det i økende grad mer samarbeid, fokus på strategi og en hard konkurranse, både innenfor forskningen, arbeidet og innenfor idretten (Breivik, 2013). Dette er en utvikling vi ser i hele samfunnet og innenfor idretten. Med mer fokus på strategi og konkurranse vil det kanskje skremme vekk noen av de som ønsker å drive med idrett for mosjonens skyld og trivselen for å ha det gøy. Det er viktig at det legges til rette for at alle får et tilbud, også de som ikke ønsker å satse og konkurrere på høyt nivå.

Breivik (2013) mener at den tradisjonelle konkurranseidretten er i en modernitetskrise. Ved siden av den tradisjonelle idretten, danner det seg ulike subkulturer innen ungdomsidrett. Risikosport, ekstremспорт, action sport og ultrasport er ulike navn på livsstils idretter som i hovedsak har blitt dyrket frem utenfor den tradisjonelle idretten. Her er det ofte utøverne selv, utstyrproducenter, media, sponsorer og arrangører som er med på å utvikle nye aktivitetsformer (Breivik, 2013). Dette kan være et tegn på at den tradisjonelle ungdomsidretten ikke er like populær, som det den var tidligere, og at den erstattes av nye alternative idretter med andre måter å organisere seg på. Det er nødvendig å implementere de nye idrettene inn i idrettens nettverk og organisasjonsform, slik at man ikke mister medlemmene selv om de velger å bytte til en ny og alternativ form for idrett.

Psykologen James J. Gibson utviklet en teori der han fremhever at vi lar oss påvirke av landskapet rundt oss, og at landskapet rundt oss inviterer oss til å bruke det. For eksempel inviterer et tre oss til å klatre i det, en myk skogbunn er fin å løpe på, et tjern er et fint sted og bade og en stein er fin å kaste (Breivik, 2013). Det å la barn få lov til å

gå ut i naturen, og la naturen få de til å gripe de invitasjonene naturen gir er viktig for utforskning, lek, eksperimentering og perfektionering. Dette er på mange måter overførbart til idretten og det å skape aktivitet. For eksempel vil en fin ballbinge invitere barn og ungdom til å leke seg med ball og spille fotball, en lysløype i skogen med skispor om vinteren vil invitere barn og ungdom til å gå på ski og en klatrevegg vil være med på å utfordre barna og ungdommene til eksperimenterende testing (Breivik, 2013).

Samtidig som fine anlegg kan invitere til aktivitet, vil også disse ha visse tause forventninger til hvordan de skal brukes og hvem som kan bruke dem, sier den norske sosiologen Jan Ove Tangen (Breivik, 2013). På grunn av disse forventningene mener Tangen det foregår en seleksjon der kun de som er i stand til å svare på anleggets tause forventninger kan benytte seg av det. Det vil være vanskelig å bygge anlegg som ikke vil ha tause forventninger. Det er derfor viktig at de anlegg som bygges inviterer de man ønsker skal benytte seg av anlegget. Videre at seleksjonen er basert på et grunnlag som er relevant ut ifra de målene man har (Breivik, 2013).

Jeg vil videre se på ulike samfunnsutviklinger som kan påvirke aktivitetsmønsteret positivt og negativt. Sosiologen Stein Bråten har i sin analyse av samfunnet delt disse inn i tre felt; symbolfeltet, strukturfeltet og materiellfeltet (Breivik, 2013).

- *Symbolfeltet omfatter ideer, tanker, motiver og verdier som direkte og indirekte styrer utviklingen av fysisk aktivitet.*
- *Strukturfeltet angir de ulike mønstre, rammer, de organisatoriske begrensninger og muligheter som styrer og påvirker mulighetene for fysisk aktivitet og idrett.*
- *Materiellfeltet angir de tilgjengelige materielle og økonomiske ressurser mennesker i et samfunn rår over, og som muliggjør og begrenser fysisk aktivitet og idrett.*

(Breivik, 2013, p. 34).

Vi kan se at det finnes sterke positive faktorer i det symbolske feltet. Vi ser at det i større og større grad skjer en individualisering av livsstilen vår, hvor mennesker i økende grad konstruerer sine egne liv. Som en del av denne utviklingen forventer vi at aktiviteter som tradisjonelt er i regi av idrettslag skal erstattes og kompletteres av nye livsstils-aktiviteter og egenorganisert trening. Som negative faktorer innenfor det

symbolske feltet finner vi at livstilen unge og voksne utvikler i dagens samfunn, med hyppige kafébesøk, uteliv og en økning i den hedonistiske sosiale aktiviteten, gjør at det kanskje blir mindre fysisk aktivitet. Vi ser også at elektroniske medier, smarttelefoner, dataspill og sosiale medier fører til en mer passiv livstil (Breivik, 2013).

Går vi over til de positive faktorene innenfor strukturfeltet finner vi at arbeidstiden har gått ned, det er en synkende andel av befolkningen som har tungt fysisk krevende arbeid, og det er færre som bedriver tungt industriarbeid, skogsarbeid og jordbruk. Dette betyr i mange tilfeller at det er mer overskudd og muligheter til fysisk aktivitet på fritiden. Vi ser også at kjønnsrollemønstrene har gjort at idrett ikke lenger er menns arena, og at flere kvinner har kommet inn i de fleste aktivitetsarenaene. De negative faktorene innenfor strukturfeltet er blant annet mye stillesitting i arbeidet, noe som kan lede til en passiv livstil også etter arbeidstiden. Andre faktorer er det økende fokuset som har blitt på kontroll og sikkerhet, noe som medfører at flere aktiviteter blir vanskeligere å gjennomføre. Vi kan også se at den organiserte oppveksten som mange barn opplever i dag kan påvirke initiativet de har til egen aktivitet når de blir eldre, på en negativ måte (Breivik, 2013).

Innenfor det siste feltet, materiellfeltet, finner vi positive faktorer som at Norge er et rikt land med en økende velstandsutvikling. Utviklingen vil gi flere og flere mulighet til å delta i fysiske aktiviteter, også de som er dyre. Utstyret utvikles og blir bedre, samtidig som flere har mulighet til å kjøpe utstyret. Vi ser også at satsingen på bygging av anlegg for konkurranseidretter, nærmiljøanlegg og andre idrettslige eller fysiske anlegg har en positiv effekt. Når det gjelder negative effekter innenfor materiellfeltet vil ny teknologi og det nye fokuset på elektroniske medier, mulig gjøre at flere barn og ungdom blir sittende stille og følgelig blir inaktive. Vi ser også at det er en utvikling i befolkningen som gjør at vi bruker mer passive transportmidler til jobb, trening og skole. De lavere sosioøkonomiske gruppene i befolkningen vil få problemer med å skaffe dyrt sportsutstyr. Dette kan bli en barriere for å bedrive fysisk aktivitet og idrett (Breivik, 2013).

4. Design og metode

I min studie om utviklingen av medlemstallene har målet vært å få et dypere innblikk i hvorfor medlemstallene har hatt den utviklingen de har hatt, og hvilke faktorer som har påvirket utviklingen forskjellig i de ulike idrettskretsene. Studien omfatter både kvantitativ og kvalitativ forskning. Bakgrunnen for dette er at jeg må analysere datamaterialet fra idrettsregistreringen og gjennomføre intervjuer ut fra resultatene i analysen av tallmaterialet. Denne studien er designet som en eksplorerende studie.

I min studie har jeg to forskningsspørsmål: (1) Hvordan er endringen i medlemstallene for de ulike idrettskretsene innenfor barn og ungdom i aldersgruppen 6-19 år? (2) Hva utgjør ulikhetene mellom de "beste" og de "dårligste" idrettskretsene?

4.1 Design

Eksplorerende design benyttes når man ikke kan stille klare hypoteser (Sander, 2016). Dette designet kjennetegnes også ved at mange av veivalgene gjøres underveis i studien, etter hvert som det kommer frem ny kunnskap. Det kan underveis i studien være nødvendig å justere problemstillingen og utvalgsstrategien, ettersom jeg underveis kan bli klar over hvilke nyanser som den opprinnelige problemstillingen mangler, men som kan gi relevant kunnskap til studien (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2010). Et eksplorerende design vil være spesielt anvendelig i spesielle situasjoner der man ofte står ovenfor et fenomen man gjerne vil vite mer om, og derfor ikke har noen klare retningslinjer for hvordan dette fenomenet skal analyseres. Eksplorerende design betyr rett og slett "å utforske et fenomen". Et eksplorerende design vil være hensiktsmessig å benytte i begynnelsen av en studie for å innhente den informasjonen man trenger for å gå videre i forskningsprosessen (Sander, 2016).

I mitt tilfelle vil dette være analysen av datamaterialet fra idrettsregistreringen. Jeg har ett sett med data, men jeg vet ikke resultatet jeg får ut av dataene, og hvilke fylker eller trender som dukker opp underveis. Dette designet har vært med på å utvikle problemstillingen min til å bli mer konkret og presis. Jeg vil videre i dette kapitlet presentere forskningsmetoden jeg har benyttet i mitt prosjekt. Det er viktig med god kvalitet på dataene som skal benyttes i studien. For å sikre påliteligheten til mine funn, har jeg forsøkt å redegjøre for alle de ulike delene i forskningsprosessen. Jeg har forsøkt

å være konsistent og presis gjennom hele prosessen. Intervjuguide ligger som vedlegg.

4.2 Metode

”Metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap.” (Auberts, 1972; sitert i Everett & Furseth, 2012, p. 128).

Jeg har som nevnt i min studie benyttet meg av kvalitativ og kvantitativ metode for å svare på min problemstilling. Den kvalitative delen av studien omfatter intervjuene jeg har gjennomført på bakgrunn av funnene i den kvantitative forskningsprosessen med dataene fra idrettsregistreingen. Jeg har i noen grad benyttet annen forskning og andre datasamlinger for å bekrefte eller avkrefte mine funn i datamaterialet jeg har fra idrettsregistreringen. Det finnes lite forskning på dataene fra idrettsregistreringen, men jeg har etter beste evne forsøkt å begrunne funnene mine ut ifra annen forskning, og den tidligere forskningen som finnes.

I den kvantitative metoden starter man med en problemstilling som sier noe om hvem vi ønsker å vite noe om (enheter), og hva vi ønsker å vite om dem (variabler) (Tuft, 2011). For å belyse problemstillingen trenger man informasjon (data) som måler de fenomenene vi er ute etter å finne (Tuft, 2011). I denne studien vil den kvantitative forskningen være med på å vise utviklingen igjennom et visst tidsrom. I tillegg vil den kvantitative metoden hjelpe meg å se hvilke idrettskretser som skiller seg ut, og hvor man har hatt en endring i medlemstallene.

I den kvalitative metoden preges arbeidet av nær kontakt mellom forskeren og området eller personen som skal studeres (Thagaard, 1998). Gjennom dette får man muligheten til å få en dypere forståelse av et mindre område. I denne studien kan kvalitativ metode hjelpe meg med å finne de ulike faktorene som har medført at noen idrettskretser har høye tall og hvilke faktorer som utgjør at noen idrettskretser har lave tall.

4.2.1 Innsamling av data i kvantitativ metode

I kvantitativ metode finner vi flere ulike måter å innhente informasjon på. Vi kan samle inn egne data gjennom spørreskjema eller vi kan benytte eksisterende forskningsdata, anvende registerdata eller bruke andre typer datakilder (Tuft, 2011). De ulike måtene man samler inn data på kan deles inn i primær- og sekundærdata. De dataene man selv

samler inn er primærdata. Data som andre har samlet inn, men som kan benyttes i ditt prosjekt er sekundærdata. Primærdata vil i hovedsak komme fra spørreundersøkelser eller registrering av observasjoner. Sekundærdata vil være data som for eksempel populasjonsdata, utvalgsdata og forskningsdata (Tufte, 2011).

I min studie vil jeg benytte meg av sekundærdata. Jeg vil ha tilgang til idrettsregistreringen og annen relevant datamateriale som allerede er samlet inn. Det jeg finner interessant i dette datamaterialet benytter jeg for å velge mine intervjuobjekter og for å finne et utgangspunkt for studien.

Medlemstallene fra idrettslagene rapporteres inn som antall medlemmer, og hvor mange av disse som er aktive medlemmer. I flere idrettslag finnes det medlemmer som kun er støttemedlemmer og som ikke aktivt er med på treninger og konkurrerer i regi av idrettslaget. Ved å skille mellom aktive og ikke-aktive medlemmer, kan NIF hente ut mer relevant informasjon om idrettslaget. Videre skiller idrettsregistreringen medlemstallene i aldersgrupper, kjønn, kommune, idrett og idrettslag.

Idrettsregistreringen danner et grunnlag for ulike økonomiske støtteordninger som idrettslagene kan dra nytte av. Eksempler på dette er lokale aktivitetsmidler, utstyrsmidler, og kommunale midler. I tillegg er idrettsregistreringen viktig for å kunne lage statistikker for og om idretten i Norge.

I norsk idrett er mange kjent med at både overrapportering og underrapportering av medlemstall og aktivitetstall forekommer i idrettsregistreringen. Årsakene til dette er ulike, men i mange tilfeller kan overrapportering skyldes at idrettslagene ønsker et større grunnlag for de støtteordningene som benytter idrettsregistreringen som grunnlag for sine utbetalinger. Dette gjør også at medlemstallene da blir feilaktige og viser muligens i noen tilfeller et annet bilde av virkeligheten. Her er idrettskretsene og NIF kjente med problemstillingen og en informant fra Østfold idrettskrets forteller at de ofte går igjennom rapporteringene for å se om det er store forskjeller fra år til år, eller om det er stor forskjell mellom aktiviteten i idrettslaget og antallet medlemmer.

For å gjøre noe med denne problematikken er det bestemt at et felles medlemsregister skal etableres. Innen 31. desember 2016 må alle idrettslag i NIF ha registrert sine medlemmer i et godkjent elektronisk medlemsregister. Dette er et forsøk på å sikre at

medlemmene til NIF er reelle idrettslag med riktig antall medlemmer (Norges Idrettsforbund, 2016a).

Selv om dataene fra idrettsregistreringen i perioden fra 2001-2012 kan inneholde feilrapportering, vil dette i liten grad ha betydning for min studie. Jeg velger derfor å benytte meg av dette datasettet.

4.2.2 Innhenting av data i kvalitativ metode

I kvalitativ metode finner vi fire fremgangsmåter for å innhente data: intervju, observasjon, analyse av tekster eller visuelle inntrykk og analyse av lyd og video-opptak (Thagaard, 1998). I intervju og observasjon vil det være en form for samhandling mellom forskeren og objektet som studeres. Hva informanten svarer eller måten han/hun opptrer på vil derfor kunne påvirkes av forskeren. Som forsker er det derfor viktig å være klar over sin egen posisjon (Thagaard, 1998). Med bakgrunn i at kvalitativ metode ofte går dypere inn i små områder er det ikke gitt at det vil være mulig å generalisere i like stor grad som ved bruk av kvantitativ metode.

Jeg har valgt å benytte meg av intervjuer i min studie. Utvalget jeg skal intervjuer bestemmes av funnene i analysen av medlemstallene. Eksempler på slike utvalg vil være idrettskretser som skiller seg ut med en positiv eller negativ endring i medlemstallene. Det mest relevante er å intervjuer nøkkelpersoner som sitter i idrettskretsene.

Intervju som metode for innsamling av data er svært vanlig, og kan bidra til å gi forskeren en forståelse av informantens tanker, følelser og erfaringer til temaet som studeres (Thagaard, 1998). Intervjuet er som oftest en dialog mellom forsker og informant, der forskeren har mulighet til stille relevante spørsmål i forhold til problemstillingen. Formen på intervjuet kan variere i forhold til graden av struktur. På den ene siden finner vi en rigid form der spørsmålene er fastsatt på forhånd. Dette gir en god mulighet for å sammenlikne dataene i etterkant, men binder informanten til å kun svare på det forskeren spør om. På den andre siden finner vi en intervjuform som preges av en løs struktur.

Fordelen med denne formen av intervju er at interessante temaer informanten kommer opp med kan brukes videre. Intervjuer av denne formen vil imidlertid kunne bli svært ulike. Mellom disse formene finner vi en delvis strukturert form for intervju. Her forbereder forskeren temaene som skal tas opp under intervjuet, men rekkefølgen de tas opp i bestemmes i løpet av intervjuet. Fordelen her er at man både får informasjon om de temaene man har planlagt, samtidig som man kan følge informantens måte å fortelle på (Thagaard, 1998).

Jeg har utarbeidet ulike temaer og spørsmål til intervjuguiden, innenfor temaer som kan være med på å forklare ulikhetene som viser seg i de ulike idrettskretsene. Utvalget av idrettskretser jeg har valgt for intervjuene er hentet ut fra analysen av medlemstallene til NIF. I mitt prosjekt har jeg benyttet meg av delvis strukturerte intervjuer med enkeltpersoner i utvalget av idrettskretser. Den delvis strukturerte formen på intervjuet gir rom for at informantene kan fortelle fritt om temaene i den rekkefølge som blir mest hensiktsmessig i deres fortelling, samtidig som jeg får informasjon om de områdene jeg trenger. Intervjuene har blitt tatt opp med lydopptak og har blitt transkribert i etterkant.

Fordelen min ved å ha et godt innblikk i norsk idrett og de gjeldene og historiske medlemstall, kan være at jeg under intervjuer vil kunne rette samtalen inn mot bestemte situasjoner eller utfordringer vi begge kjenner til. På denne måten vil det være mulig å få respondenten til å reflektere over temaene uten å nødvendigvis først måtte komme opp med eksempler. Kvale & Brinkmann (2009) nevner vanskeligheten forskeren møter i dilemmaet mellom å søke så mye informasjon som mulig, samtidig som man må respektere informantens integritet. Jeg må i mine intervjuer være klar over at noen av informantene vil kunne holde tilbake informasjon som de ikke ønsker å dele. Dette kan for eksempel være i tilfeller der det kan ha blitt begått medlemsjuks eller feil. Hvorvidt jeg vil forsøke å grave videre i enkelte temaer vil være noe jeg må vurdere i den enkelte situasjonen. Å grave for dypt og eventuelt bruke dette i oppgaven kan oppleves som et tillitsbrudd mellom meg og informanten.

4.2.3 Analyse av kvantitativ forskning

Målet mitt gjennom den kvantitative forskningen er å komme frem til et gjennomsnitt for utviklingen av medlemstallene i landet som en helhet og i de ulike idrettskretsene. Jeg har gjennom min studie valgt å beholde de grupperingene som idrettsregistreringen

legger opp til. Her er det først delt i kjønn, deretter er det delt inn i aldersklasser. De ulike aldersklassene er 0-5 år, 6-12 år, 13-19 år, 20-25 år og 26 år +. Ved å benytte disse kategoriene vil jeg lettere kunne presentert dette videre til idrettskretsene som jeg har hatt intervju med, og det har vært enklere for meg å presentere dataene i min studie. Samtidig som det har hjulpet meg med å komme frem til de resultatene jeg ønsket å få frem, har det også gjort det enklere å sammenligne idrettskretsene mot hverandre og utviklingen over årene. Jeg har i hovedsak konsentrert meg om aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år.

Under min bearbeidelse av datamaterialet fra idrettsregistreringen har jeg i analysen av disse satt opp en grafisk fremstilling av tallene for å vise hvordan utviklingen har vært i de ulike idrettskretsene, og for å vise eventuelle trender innenfor utviklingen. Jeg har i analysen av datamaterialet satt dataene inn i et søylediagram, slik at jeg kunne se en utvikling og videre bruke dataene i et linjediagram. Ved å benytte linjediagram har jeg kunnet se endringer over tid og gjennomsnittet, og på den måten kunne sammenlignet utviklingen i for eksempel to eller flere idrettskretser.

Søylediagram har jeg benyttet for å sammenligne idrettskretser, og kjønns- og aldersgruppene, mens linjediagrammene har vært mer hensiktsmessig når jeg skulle se på hvordan det har utviklet seg over tid og for å kunne sammenligne trender over tid.

4.2.4 Analyse av kvalitativ forskning

Analysen av intervjuene foregikk ved at alle intervjuene ble transkribert i etterkant ved at jeg hørte på opptakene som ble gjort under intervjuene. Etter å ha transkribert intervjuene ble opptakene lyttet på for andre gang, slik at eventuelle feil eller mangler kunne rettes opp. Transkripsjon er ifølge Kvale og Brinkman (2009) en konkret omgjøring av en muntlig samtale til en skriftlig tekst.

Etter at transkriberingen av intervjuene var gjennomført valgte jeg å kode og kategorisere dette datamaterialet. Ifølge Miles og Huberman (1994) innebærer dette at man merker tekst og meninger som gir en beskrivelse eller gir informasjon om ting studien ønsker å undersøke. Jeg valgte å dele intervjuobjektene inn i to kategorier: (1) idrettskretser som har en økning og (2) idrettskretser som har en nedgang. Dette gjorde jeg for å lettere kunne se likheter og ulikheter mellom svarene som de ulike

idrettskretsene ga. Jeg valgte videre å kategorisere svarene inn i fire kategorier for å lettere kunne se hva som kunne være avgjørende faktorer i forhold til endringene. Disse fire kategoriene er: (1) idrettskretsens rolle, (2) geografi, demografi og anleggssituasjon, (3) ildsjeler, trenere og andre frivillige og (4) tiltak for å redusere frafallet. Jeg forsøkte her å plassere alle svarene innenfor en av kategoriene. Der det ikke var noen naturlig kategori ble plassert der jeg fant det mest hensiktsmessig.

Datamaterialet ble oppbevart konfidensielt og utilgjengelig for andre, slik at informantens anonymitet og studiens konfidensialitet i henhold til god forskningsetikk ble overholdt. I mitt arbeid med analysen av intervjuene har jeg forsøkt å gjengi korrekte opplysninger og sitater. Jeg har forsøkt å finne svar på spørsmål som dukket opp under analysen av medlemstallene og finne begrunnelser til hvorfor funnene er slik. Ettersom jeg har god kjennskap til idrettsregistreringen og noen av idrettskretsene, kan jeg ha gått glipp av noe informasjon, samtidig som jeg kan ha beriket undersøkelsen med den informasjonen jeg sitter inne med. Ved at jeg forstår konteksten og de utfordringene som idrettskretsene står ovenfor, mener jeg at jeg har utnyttet min forståelse.

4.3 Etikk

Studien vil følge forskningsetiske retningslinjer presentert av De nasjonal-etiske komiteer (De nasjonale forskningsetiske komiteer, 2010). Forskning skal utføres på en redelig måte. Plagiering, manglende henvisning og fabrikkering av data er eksempler på uredelig forskning. Informantene i studien vil bli bedt om tillatelse til å bli intervjuet før datainnsamlingen i tråd med kravet om informert samtykke. Før studien begynner vil informantene bli kontaktet og få en innføring i studiens hensikt og omfang. I tråd med kravet om konfidensialitet vil ingen navn bli brukt i oppgaven ved mindre sitater og utsagn blir godkjent av den aktuelle informant. Ettersom ingen personopplysninger vil bli hentet inn i dette prosjektet vil det etter kriteriene til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD), ikke falle innunder meldeplikten. NSD er et personvernombud for forsknings og studentprosjekter.

Som forsker representerer man en forskningsinstitusjon, og man er ansvarlig for kvaliteten på produktet man til slutt leverer. I denne sammenheng er reliabilitet og validitet viktig. Reliabilitet refereres til av Thagaard (1998) som påliteligheten til

undersøkelsene, og validitet til gyldigheten av tolkningene forskeren har kommet frem til. Jeg vil i denne studien bestrebe å ha så god kvalitet som mulig, på dataene som blir presentert.

5. Resultater fra analysen av tallene fra idrettsregistreringen

Jeg har valgt å dele resultatkapittelet i to ettersom jeg i denne studien har gjennomført en kvantitativ analyse og en kvalitativ analyse. I det første kapittelet vil jeg ha fokus på resultatene fra analysen av dataene fra idrettsregistreringen, mens i det neste kapittelet vil jeg ha fokus på resultatene fra intervjuene som ble gjort med nøkkelpersoner i fire av idrettskretsene. Jeg har valgt å starte med resultatene fra analysen av datamaterialet, ettersom dette danner grunnlaget for intervjuene som er gjort med de fire idrettskretsene.

Som nevnt tidligere har jeg fått data fra idrettsregistreringen som ble gjennomført i perioden 2001 til 2012. Disse dataene danner grunnlaget for de resultatene jeg har funnet. Det er et stort datasett med flere variabler og muligheter for å finne ulike resultater, alt etter hva man er ute etter å se på. Jeg har i min analyse av dette datasettet konsentrert meg om idrettskretsene og alderskategoriene idrettsregistreringen er basert på. Videre har jeg sett mest på aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år, både for gutter og jenter, ettersom det er i disse to alderskategoriene vi ser den største endringen i medlemstallene. Dette er aldersgruppene som jeg mener er mest relevant for min studie, siden det er i disse aldersgruppene vi ser den største endringen i medlemstallene. De andre aldersgruppene har jeg tatt med for å se helheten og utviklingen over tid.

5.1 Landsbasis

Jeg har i min analyse av datasettet sett på endringene som har skjedd fra 2001 til 2012.

På landsbasis har dette gitt meg følgende resultat:

Tabell 5-1 Oversikt over situasjon i 2001 og i 2012, samt endring fra 2001 til 2012

År	Situasjon 2001			Situasjon 2012			Endring 2001-2012					
	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt		Kvinner		Menn	
							Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
0-5	57 363	30 137	27 226	78 491	39 534	38 957	21 128	37%	9 397	31%	11 731	43%
6-12	350 054	147 325	202 729	474 775	213 569	261 206	124 721	36%	66 244	45%	58 477	29%
13-19	280 042	117 564	162 478	329 764	139 764	190 000	49 722	18%	22 200	19%	27 522	17%
20-25	147 109	56 060	91 049	144 998	53 782	91 216	-2 111	-1%	-2 278	-4%	167	0%
26 +	682 277	236 553	445 724	844 622	304 503	540 119	162 345	24%	67 950	29%	94 395	21%

I **tabell 5-1** ser vi at det på landsbasis er en økning i nesten alle de ulike alders- og kjønns-gruppene, bortsett fra kvinner 20-25 år og menn 20-25 år. I gruppen for kvinner 20-25 år er det en nedgang på 4%, mens menn 20-25 år er det omtrent uendret fra 2001 til 2012.

For aldersgruppen 0-5 år ser vi en økning hos begge kjønn, på 30-40 %. Økningen er størst hos menn med 43 %. Etter samtaler med en representant fra NIF så skyldes mye av denne økningen et prosjekt som er satt i gang av NIF, blant annet gjennom svømmeundervisning, men også befolkningsøkningen i perioden har betydning.

Aldersgruppen 6-12 år har uavhengig av kjønn, den samme totale økningen som aldersgruppen 0-5 år, men her er økningen størst for kvinner med 45 %. Dette er veldig positivt for NIF og kan vise at de har fått med seg mange av de som var aktive da de var 0-5 år, samt at det har kommet en god del nye. Dette er kanskje den viktigste gruppen for NIF ettersom det er i yngre år grunnlaget for om de fortsetter ofte blir lagt. NIF ønsker flere kvinnelige medlemmer som er aktive, ettersom det er en overvekt av mannlige medlemmer. Derfor er det positivt at endringen fra 2001 til 2012 er størst for kvinner i aldersgruppen 6-12 år. Det er fortsatt færre kvinner enn menn i idretten samlet sett, men det er en positiv utvikling vi ser her.

Når vi tar steget opp i neste alderskategori 13-19 år, så er ikke økningen like stor som for de foregående aldersgruppene. Økningen er på 19 % for kvinner 13-19 år og 17 % for menn 13-19 år. Kvinnene har en liten prosentandel høyere økning enn menn i denne alderskategorien, noe som kan ha noe med økningen vi også så i aldersklassen under. En årsak kan være at det er i denne aldersgruppen som ungdommen tar et valg om de vil fortsette med idretten eller legge den på hyllen og satse på andre ting. Det er også i denne aldersgruppen hvor det i mange idretter blir mer alvor og man må finne ut om man ønsker å satse 100 % eller bare være med for gøy. For noen kan det bety at de enten er med 100 % eller slutter helt. Det er også mye som skjer utenom idrettsarenaen i denne aldersgruppen. Skolen tar mer av fritiden og det er andre ting som er viktige, som for eksempel tid til venner og eventuelt jobb ved siden av skolen. Dette kan være faktorer som gjør at de velger bort idretten.

For menn og kvinner 20-25 år er det en dårlig utvikling sett med idrettens øyne. For kvinnene er det en liten negativ nedgang, mens for menn er det omtrent ingen endring. Den prosentvise endringen for kvinnene er -4 %, mens for menn er den tilnærmet 0 %. Her også vil det være ulike årsaker til resultatet. Det har i denne perioden blitt mer populært å trene på kommersielle treningssentre. Mange i denne alderen er studenter og har derfor kanskje vanskeligheter med å binde seg til faste treninger og oppmøter. Mange kan allikevel være fysisk aktive med idrett på fritiden, men ikke i organisert idrett som tidligere. Treningssenter og ute i parken eller i skog og mark er andre alternativer.

For aldersgruppen 26 år +, ser vi igjen en relativt stor økning. For menn er økningen 21 %, mens den er på 29 % for kvinnene. Denne økningen er stor, sammenlignet med aldersgruppen under. Noe av årsaken til dette kan være den trenden vi har sett i de senere årene hvor det har blitt populært å sykle ritt, gå skiløp og delta på løp. Mange melder seg inn i idrettslag for å kunne ha muligheten til å delta på treninger, og for å kunne delta på en del av disse arrangementene. Dette er en trend vi har sett vokse og som trolig vil fortsette å vokse fremover.

Videre i oppgaven kan det være nyttig å prøve å finne ut av årsaken til noen av de store endringene, og se om det er gjort noe spesielle tiltak som er rettet mot disse alders og kjønns-gruppene.

5.2 Fordelt på idrettskretser

Etter funnene i analysen av tallene på landsbasis ønsket jeg å gå dypere inn i fire av de idrettskretsene som skilte seg ut positivt eller negativt i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år. Jeg valgte fire idrettskretser fordi jeg tror det kan finnes en forskjell på de idrettskretsene som ligger på topp i medlemsveksten og de som enten har en liten økning eller en negativ vekst i medlemstallene. De fire idrettskretsene jeg valgte ut var Oslo, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag og Østfold. Vi kan i **tabell 5-2 og 5-3** se at det er en stor forskjell på idrettskretsene i toppen og idrettskretsene i bunn, med tanke på endringen i medlemstallene fra 2001 til 2012.

Tabell 5-2 Prosentvis endring av medlemstall i hver av alderskategoriene for kvinner fra 2001 til 2012, fordelt på idrettskretser

Fylke	Kvinner				
	0-5 år	6-12 år	13-19 år	20-25 år	26 år+
<i>Akershus</i>	29 %	46 %	20 %	-9 %	23 %
<i>Aust-Agder</i>	54 %	53 %	45 %	26 %	39 %
<i>Buskerud</i>	44 %	47 %	22 %	-5 %	15 %
<i>Finnmark</i>	24 %	44 %	24 %	-17 %	51 %
<i>Hedmark</i>	54 %	74 %	23 %	-18 %	23 %
<i>Hordaland</i>	67 %	43 %	25 %	12 %	49 %
<i>Møre og Romsdal</i>	44 %	38 %	16 %	-11 %	49 %
<i>Nord Trøndelag</i>	79 %	40 %	25 %	-13 %	38 %
<i>Nordland</i>	41 %	47 %	26 %	2 %	27 %
<i>Oppland</i>	0 %	28 %	26 %	-2 %	34 %
<i>Oslo</i>	14 %	80 %	4 %	16 %	16 %
<i>Rogaland</i>	44 %	47 %	15 %	-17 %	35 %
<i>Sogn og Fjordane</i>	20 %	-7 %	-11 %	-43 %	23 %
<i>Sør-Trøndelag</i>	1 %	61 %	51 %	23 %	32 %
<i>Telemark</i>	77 %	48 %	23 %	-4 %	41 %
<i>Troms</i>	82 %	55 %	45 %	45 %	60 %
<i>Vest-Agder</i>	51 %	37 %	22 %	-21 %	14 %
<i>Vestfold</i>	-14 %	15 %	18 %	-22 %	25 %
<i>Østfold</i>	-30 %	15 %	-16 %	-51 %	20 %

Tabell 5-3 Prosentvis endring av medlemstall i hver av alderskategoriene for menn fra 2001 til 2012, fordelt på idrettskretser

Fylke	Menn				
	0-5 år	6-12 år	13-19 år	20-25 år	26 år+
<i>Akershus</i>	55 %	36 %	22 %	-3 %	26 %
<i>Aust-Agder</i>	63 %	47 %	15 %	6 %	32 %
<i>Buskerud</i>	61 %	26 %	14 %	7 %	9 %
<i>Finnmark</i>	6 %	27 %	14 %	-29 %	48 %
<i>Hedmark</i>	40 %	32 %	2 %	-8 %	10 %
<i>Hordaland</i>	69 %	19 %	26 %	15 %	38 %
<i>Møre og Romsdal</i>	58 %	11 %	8 %	-6 %	35 %
<i>Nord-Trøndelag</i>	57 %	15 %	12 %	1 %	26 %
<i>Nordland</i>	33 %	39 %	31 %	17 %	23 %
<i>Oppland</i>	15 %	26 %	22 %	-14 %	8 %
<i>Oslo</i>	45 %	64 %	19 %	6 %	6 %
<i>Rogaland</i>	65 %	33 %	13 %	-5 %	48 %
<i>Sogn og Fjordane</i>	22 %	-9 %	-12 %	-38 %	9 %
<i>Sør-Trøndelag</i>	6 %	49 %	34 %	27 %	32 %
<i>Telemark</i>	76 %	19 %	14 %	12 %	19 %
<i>Troms</i>	98 %	42 %	30 %	43 %	37 %
<i>Vest-Agder</i>	79 %	6 %	21 %	-12 %	13 %
<i>Vestfold</i>	-3 %	9 %	14 %	-17 %	29 %
<i>Østfold</i>	-11 %	9 %	7 %	-33 %	4 %

Forskjellene mellom idrettskretsene er store i alle de ti alders- og kjønnsgruppene. Dette er interessant i forhold til hvilke faktorer som spiller inn hos de ulike idrettskretsene og om det eventuelt kan være resultat av arbeid som er rettet mot å få flere barn og ungdom inn i idretten.

Oslo er her en av de idrettskretsene som har en positiv vekst i alle de ti ulike kategoriene. Det kan være flere årsaker til dette. Befolkningsvekst kan være en faktor, det samme kan også eventuelle tiltak som idrettskretsen har satt i gang.

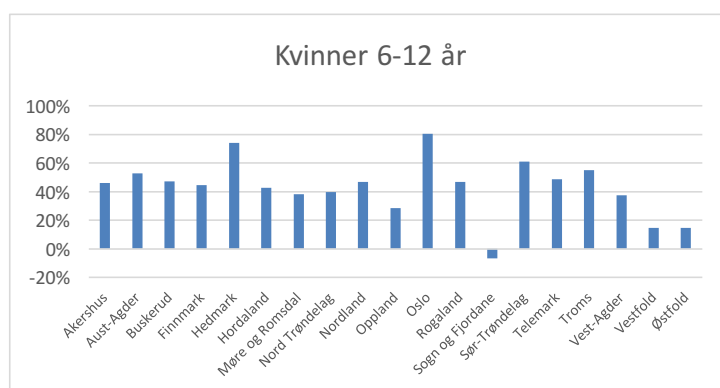
I den andre enden av skalaen finner vi Østfold som er blant de med lavest prosentvis vekst gjennom perioden. Dette kan skyldes:

- mangel på eller en endring i anlegg og tilbud til befolkningen
- at det er mindre fokus på idretten i skolen
- at tiltak som idrettskretser gjennomfører ikke fungerer slik man ønsker

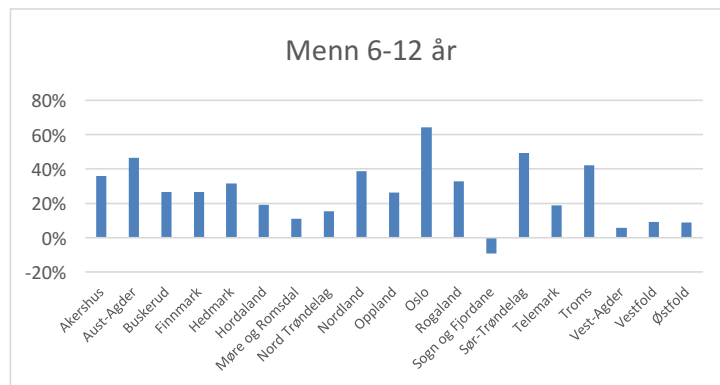
Det at det er store forskjeller på topp og bunn i de ulike alders- og kjønnsgruppene, gjør at det vil være spennende å se hva de ulike kretsene mener kan være årsaken til endringene.

Vi ser også i **tabell 5-2 og 5-3**, at det er aldersgruppen 6-12 år som har størst økning i mange idrettskretser, mens det for mennene er aldersgruppen 0-5 år som har størst økning. Blant menn skiller Troms idrettskrets seg veldig ut i forhold til økning for aldersgruppen 0-5 år. Økningen er på 98 % og det vil være noe som jeg vil komme tilbake til i analysen av de gjennomførte intervjuene.

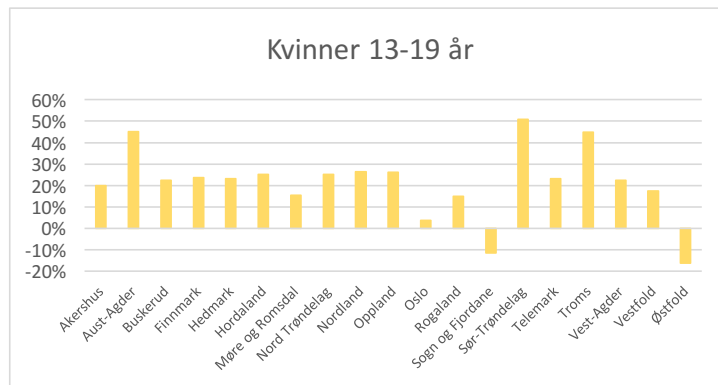
Videre i oppgaven har jeg kun valgt å ta med de kategoriene jeg fokuserer på i min oppgave; kvinner og menn 6-12 år og 13-19 år. Diagrammene har jeg benyttet for å sammenligne idrettskretsene lettere med hverandre innenfor de ulike alders- og kjønnsgruppene. **Figur 5-1, 5-2, 5-3 og 5-4** viser diagrammer fordelt på idrettskretser for kvinner og menn 6-12 år og 13-19 år.

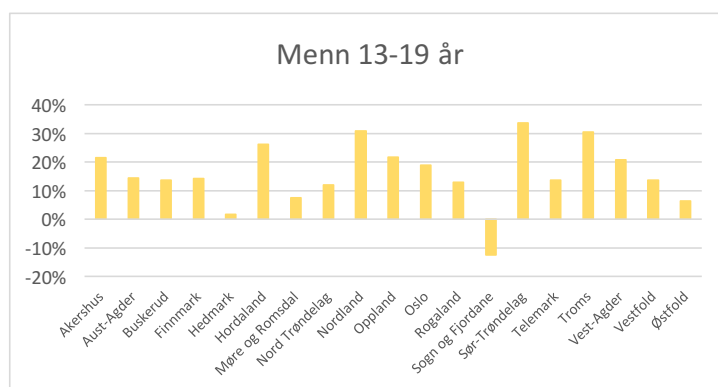
Figur 5-1 Diagram over den prosentvise endringen for kvinner 6-12 år, fordelt på idrettskretser

Figur 5-2 Diagram over den prosentvise endringen for menn 6-12 år, fordelt på idrettskretser

Figur 5-3 Diagram over den prosentvise endringen for kvinner 13-19 år, fordelt på idrettskretser

Figur 5-4 Diagram over den prosentvise endringen for menn 13-19 år, fordelt på idrettskretser

5.2.1 Topp tre og bunn tre idrettskretser

For lettere å få oversikt over de idrettskretsene med størst endring i de ulike kategoriene, og de idrettskretsene med lavest endring i de ulike kategoriene, er dette vist i tabeller (**Tabell 5-4, og 5-5**) med topp 3 og bunn 3 idrettskretser i alderskategoriene 6-12 år og 13-19 år, med prosentvis endring fra 2001 til 2012. Der det er lik endring hos flere av idrettskretsene har jeg valgt å ta med de idrettskretsene som ligger likt.

Tabell 5-4 Topp tre idrettskretser kvinner og menn i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år

Topp 3	Kvinner		Menn	
	6-12 år	13-19 år	6-12 år	13-19 år
1	Oslo 80 %	Sør Trøndelag 51 %	Oslo 64 %	Sør Trøndelag 34 %
2	Hedmark 74 %	Troms 45 %	Sør Trøndelag 49 %	Nordland 31 %
3	Sør Trøndelag 61 %	Aust-Agder 45 %	Aust-Agder 47 %	Troms 30 %

Tabell 5-5 Bunn tre idrettskretser kvinner og menn i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år

Bunn 3	Kvinner		Menn	
	6-12 år	13-19 år	6-12 år	13-19 år
1	Sogn og Fjordane -7 %	Østfold -16 %	Sogn og Fjordane -9 %	Sogn og Fjordane -12 %
2	Østfold 15 %	Sogn og Fjordane -11 %	Vest-Agder 6 %	Hedmark 2 %
3	Vestfold 15 %	Oslo 4 %	Østfold 9 % Vestfold 9 %	Østfold 7 %

Den store forskjellen mellom topp og bunn i en del av alders og kjønnskategoriene gjør meg nysgjerrig på hva som ligger til grunn for at det er så store forskjeller. Blant annet ser vi at i gruppen kvinner 6-12 år har Oslo en økning på hele 80 % mens Sogn og Fjordane har en nedgang på 7 %. Forskjellen mellom disse to er altså 87 %. Hva har Oslo gjort for å øke medlemstallene så mye på disse årene og hvorfor er det ikke gjennomført det samme i Sogn og Fjordane? Naturlig nok er det ikke de samme prinsippene som ligger til grunn: det er ulikheter i geografien, befolkningsgrunnet er forskjellig, tilgangen på haller, og ulik avstanden til idrettsklubbene og idrettsanleggene. Men dette er uansett en stor forskjell.

Vi ser den samme store forskjellen blant menn 6-12 år også. Denne forskjellen er ikke like stor, men Oslo har en økning på 64 % og Sogn og Fjordane har en nedgang på 9 %. Forskjellen på disse idrettskretsene er for menn 6-12 år på 73 %. Det er naturlig her å tenke at det er en sammenheng mellom økningen og nedgangen til menn og kvinner 6-12 år i og med at det er de samme idrettskretsene som er på topp og bunn. Hvorfor er det akkurat disse to idrettskretsene som er på topp og bunn hos begge kjønn? Hva kan være med på at Oslo idrettskrets får en større endring enn Sogn og Fjordane idrettskrets? Dette var naturlige spørsmål under intervjuene jeg hadde med fire av idrettskretsene.

For aldersgruppen 13-19 år, som er den andre aldersgruppen jeg har konsentrert meg om, finner vi også store forskjeller mellom de idrettskretsene som er på topp og de idrettskretsene som er på bunn. Det er ikke de samme idrettskretsene som er på topp og bunn her, som det var i aldersgruppen 6-12 år. Samtidig er det de samme to idrettskretsene under topp tre eller bunn tre for begge kjønn, dette er Sør-Trøndelag og Østfold idrettskrets. For kvinnene har Sør-Trøndelag en økning på 51 %, mens Østfold har en nedgang på 16 %. Forskjellen mellom disse to idrettskretsene er altså 67 %. For mennene har Sør-Trøndelag en økning på 34 % mens her har Østfold kun 7 % økning.

Det er Sogn og Fjordane som ligger helt på bunn blant menn 13-19 år med en nedgang på 12 %, noe som gjør at forskjellen mellom topp og bunn er på 46 %. Mellom Sør-Trøndelag og Østfold er forskjellen på 27 %. Også her vil det være naturlig å spørre om hva som har gjort at Østfold ikke har klart å øke medlemstallene like mye som Sør-

Trøndelag eller beholde de medlemstallene de hadde. Hva gjør at Sør-Trøndelag får større endringer enn Østfold?

På bakgrunn av denne analysen og disse funnene har jeg gjennomført intervjuer med nøkkelpersoner i Oslo, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag og Østfold idrettskrets. Gjennom intervjuene har jeg forsøkt å komme frem til hva idrettskretsene selv mener er årsaken til endringene og få frem eventuelle tiltak de ulike kretsene har gjennomført.

6. Resultater fra analysen av intervjuene med idrettskretsene

Etter min analyse av tallene fra idrettsregistreringen, gjennomførte jeg et intervju med nøkkelpersoner til de to idrettskretsene som lå på topp utviklingen fra 2001-2012 i aldersgruppen 6-12 år og i aldersgruppen 13-19 år, samt med nøkkelpersoner til de to idrettskretsene som lå på bunn i de samme aldersgruppene. Disse idrettskretsene er Oslo, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag og Østfold. Jeg skal forsøke å gi et samlet og et godt bilde av resultatene som har kommet frem i intervjuene. Jeg vil dele opp resultatene i kategorier, på bakgrunn av informasjonen som kom frem under intervjuene. Dette er faktorer som kan ha en betydning for situasjonen og eventuell endring i medlemstallene innenfor de ulike idrettskretsene. De fire kategoriene jeg har valgt er:

1. Idrettskretsens rolle
2. Geografi, demografi og anleggssituasjon
3. Ildsjeler, trenere og andre frivillige
4. Tiltak for å redusere frafallet

Jeg har valgt å gå inn på idrettskretsens rolle for å få klarhet i hvilken rolle de ulike idrettskretsene har tatt på seg, og om de har den samme rollen. Dette kan ha betydning for hvilken påvirkningskraft idrettskretsene kan ha mot idrettslagene og deltakelsen i de ulike idrettene.

Når det gjelder demografi og anleggssituasjon er dette et punkt som er veldig viktig for å se på forskjeller mellom idrettskretsene og deltakelsen i de ulike idrettene. Demografi kan ha en betydning blant annet i forhold til økning i befolkningen eller om idrettskretsen er i et fylke som opplever nedgang i befolkningen, og at medlemstallene derfor blir påvirket av dette. Geografi kan også ha en påvirkning i forhold til avstand mellom hjem og idrettsarena og/eller mulighetene for å drive med ulike typer idrett innenfor idrettskretsen. Det kan kanskje være vanskeligere å få et stort langrennsmiljø i en idrettskrets der det er lite snø gjennom vinteren, eller det kan være vanskelig å drive med surfing i en idrettskrets som ikke har tilgang til sjø og bølger. Geografien endres

ikke gjennom perioden fra 2001 til 2012, men kanskje utnyttelsen av landskapet innenfor idrettskretsens område kan ha endret seg.

Anleggssituasjon er også en viktig faktor for å se ulikhetene mellom idrettskretsene og hvorfor vi får de forskjellene vi har sett i analysen av tallene fra idrettsregistreringen. En endring i tilgjengelighet på anlegg kan kanskje være nøkkelen til å øke medlemstallene og trivselen? En god utnyttelse av eksisterende anlegg er også viktig. Det kan være idrettskretser som har en god anleggsdekning, men ikke klarer å utnytte dette potensialet og av den grunn kan gå glipp av medlemmer. Samtidig er det også viktig at det bygges riktig type anlegg som kanskje kan benyttes av flere.

Ildsjeler, trenere og andre frivillige er tre viktige støttespillere for å i det hele tatt ha et fungerende idrettsmiljø. Hvordan er tilgangen til trenere og hva gjøres i de ulike kretsene for at det skal være et godt tilbud til utvikling av trenere? Har idrettskretsene noen form for markering av ildsjelene, eller på annen måte viser viktigheten av det arbeidet som ildsjelene legger ned? Kan disse tre faktorene ha noe med oppgangen eller frafallet av medlemmer i perioden? Har det kanskje vært spesielt fokus på å få med frivillige, eller at det har blitt populært å være med som frivillig? Dette er noe av det jeg har tatt opp i intervjuene.

Når det gjelder tiltak for å redusere frafallet har jeg sett på hva de ulike idrettskretsene har satset på og hvorfor de har valgt å gjøre de tiltakene. Alle idrettskretser har ulike problem og ulike løsninger på ting. Hvordan har disse tiltakene fungert i praksis? Ser idrettskretsene resultater av tiltakene sine? Hva kunne de gjort annerledes?

Jeg skal under presentere de fire kategoriene med resultater fra intervjuene.

6.1 Idrettskretsenes rolle

Idrettskretsenes rolle er i hovedsak satt i retningslinjer fra NIF. Allikevel kan det være noen idrettskretser som tar ansvar for andre ting i tillegg til sine faste oppgaver. Et eksempel her er spesielle tiltak som gjennomføres i de ulike kretsene, men ikke på landsbasis. Under intervjuene kom alle de fire idrettskretsene med den samme definisjonen på hvilke oppgaver idrettskretsen innehar, men det var likevel noen

forskjeller. Noen av idrettskretsene hadde ulike tiltak og oppfølgingsområder som kom i tillegg til de pliktene som var satt i regelverket.

Et eksempel på dette var Østfold. Her har de noe mer samarbeid med skolene enn hva som kan virke vanlig blant de andre idrettskretsene. Dette er noe som Østfold idrettskrets har satset litt på. ”Vi ønsker å vise frem de ulike idrettene vi kan tilby i Østfold” forteller en av mine to informanter fra Østfold idrettskrets. ”I tillegg til å være aktivt inne mot skolene har vi også innimellom ”Åpen hall” ved siden av her, hvor idrettslagene kan komme og vise seg frem og la de elevene som vil få prøve seg i ulike idretter”, forteller den andre informanten fra Østfold idrettskrets. Oslo idrettskrets har også hatt noe prosjekter med idrett i skolen. Her har noen særforbund vært inne på ulike skoler og hatt kurs blant annet på SFO. ”Dette er lavterskeltilbud som ikke koster noe for skolen eller elevene, men som gir særforbundene og de ulike idrettene stor mulighet til å vise seg frem og rekruttere”, forteller informanten fra Oslo idrettskrets.

Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag har ikke gjennomført noe tilsvarende tiltak, men har vært aktivt ut mot idrettslagene for å oppfordre de til å delta på ulike arrangement for å vise seg frem. ”Vi ønsker å være en hjelpende hånd for idrettslagene våre, slik at de får vist seg frem på en god måte og får økt rekrutteringen” forteller en av informantene fra Sør-Trøndelag idrettskrets. ”Det er vanskelig å legge alt til rette for de [idrettslagene], de må forstå at noe av jobben må de gjøre selv. Vi kan være med å støtte de og bidra der vi kan” skyter en av de andre informantene i Sør-Trøndelag idrettskrets inn.

Det viktigste ansvaret til idrettskretsen er å lette det administrative arbeidet til klubbene. Idrettskretsene skal i hovedsak være et serviceorgan for klubbene, som tilbyr klubbene ulike kurs og aktiviteter som medlemmene kan delta på. Det kommer tydelig frem hos de fire idrettskretsene, at kommunikasjonen ut til klubbene ofte er vanskelig. En av informantene fra Østfold idrettskrets forteller:

Vi har som regel en kontaktperson ut til klubbene og er avhengig av at denne personen sender informasjonen videre, slik at vi når ut til så mange som vi ønsker. Det er ikke alltid dette skjer, og det merker vi med at det kommer færre enn vi hadde håpet på ulike kurs.

Andre administrative oppgaver idrettskretsene hjelper idrettslagene med er blant annet skriving av søknader. Dette gjør idrettskretsene for å sikre at disse søknadene blir benyttet på en fornuftig måte. I Østfold idrettskrets har de i lengre tid sett at det har blitt færre og færre søknader fra idrettsklubbene. ”Dette er en trend som vi synes er kjedelig og som vi ønsker å endre, derfor ønsker vi å tilby vår hjelp” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets. Dette gjelder spesielt spillemiddelsøknader og søknader om bygging av nye anlegg. En av informantene fra Østfold idrettskrets forteller:

Vi sitter noen ganger sammen med idrettslagene for å få med alt det nødvendige og sjekker at alt er ok. Dette medfører selvfølgelig en del ekstra arbeid, men det kan i beste tilfelle gjøre at idrettskretsen, sammen med idrettslagene får flere og bedre anlegg til rådighet.

Oslo idrettskrets forteller at de ikke opplever den samme problematikken som Østfold. De har erfaring med at det sendes inn mange og gode søknader fra idrettslagene, noe som gjør at anleggssituasjonen blir noe bedre.

Idrettskretsene har også andre oppgaver enn å hjelpe klubbene. Østfold idrettskrets har som nevnt noe samarbeid med skolene gjennom et prosjekt som heter ”Young Mentor”. I dette prosjektet er det valgt ut noen elever fra ungdomsskolen som skal fungere som aktivitetsledere for resten av skolen i friminutt og eventuelle lengre pauser i løpet av skoledagen. De utvalgte elevene får først et innblikk og lærer en del om ulike idretter, før de tar med seg dette videre og eventuelt lærer bort til de andre elevene. Tidligere var det også slik at disse elevene fikk ”Aktivitetsleder-kurs”, noe som gjorde at de allerede hadde en fot innenfor trenerstigen og dermed ville ha større sannsynlighet for få med disse som eventuelle trenere senere. Dette er et prosjekt som Østfold Idrettskrets har hatt positive resultater og tilbakemeldinger på. ”Det er vanskelig å måle den eksakte effekten på medlemstallene dette prosjektet har ført til, men det er et viktig prosjekt som er med på å få ungdommen mer inn i idretten” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets.

Alle idrettskretsene forteller at de har prosjekter og midler som er rettet mot integrering av minoritetsgrupper og andre tilsidesatte grupper som trenger en ekstra hånd for å bli med. Et eksempel på et slikt prosjekt er ”Aktiv på dagtid” som finnes i Østfold og Oslo.

Alle idrettskretsene har også fått tildelt integreringsmidler som deles ut til idrettslag som søker om støtte til sine integreringsprosjekter.

6.2 Geografi, demografi og anleggssituasjon

6.2.1 Geografi

Geografien i Norge er svært forskjellig, og de fire idrettskretsene jeg har intervjuet er svært ulike i sin oppbygging. Oslo er for eksempel en storby som ikke direkte kan sammenligne seg med Sogn og Fjordane eller Sør-Trøndelag når det kommer til geografi. Østfold og Sør-Trøndelag er litt mer sammenlignbare, selv om Sør-Trøndelag har Trondheim som en stor by med tett befolkning.

Avstanden til idrettsarenaene kan være en viktig faktor for om barn og unge starter og fortsetter med idrett. Sogn og Fjordane forteller at avstanden er en stor utfordring. Det er langt mellom anleggene og befolkningen bor spredt. Informanten fra Sogn og Fjordane beskriver fylket på denne måten:

Vi er jo et litt spesielt fylke og da geografisk med at det kan være litt store avstander, at en må reise litt. Så sånn sett er det viktig at man har noe i nærmiljøet og som man kan drive aktivitet i, så må man kanskje reise litt for å drive med enkeltaktiviteter da.

Informanten fra Oslo idrettskrets forteller at de ofte får høre historier som: ”Det er så langt til idrettsarenaen, jeg må ta buss eller t-bane i 30 minutter”. Sammenlignet med Sogn og Fjordane eller noen områder i Sør-Trøndelag er ikke 30 minutter på t-banen eller på buss noe å klage over. ”Noen kjører bil i en time hver vei for å komme på trening, da skal du være ivrig for å holde på lenge” forteller en av informantene Sør-Trøndelag idrettskrets.

Alle de fire idrettskretsene er enige om at geografien og avstanden til anleggene kan ha en betydning for deltakelsen i idretten. Med stor avstand mellom hjem og idrettsanlegg eller idrettstilbud, kreves det innsatsvilje og pågangsmot. For en gutt eller jente i 12/13 årsalderen vil 2 timer i bil til og fra trening være vanskelig å tilpasse med skolen. Samtidig krever det at man har transportmulighet i form av foreldre som kjører, eller annen transport.

6.2.2 Anleggssituasjon

Det er stor ulikhet i anleggssituasjonen i disse fire idrettskretsene. Noen av idrettskretsene har bra med anlegg knyttet til noen idretter, men har mangel på anlegg til andre idretter. Oslo er den idrettskretsen som har størst mangel på anlegg. ”Det er for få haller tilgjengelige til å dekke behovet som er gjeldende, og mange av hallene som er i bruk i dag har vært i bruk i lang tid og har behov for oppussing eller utskifting av utstyr” forteller informanten fra Oslo idrettskrets. En annen utfordring for Oslo idrettskrets er at det er mangel på ledige arealer for å etablere idrettsanlegg i byen. ”Vi må utenfor bykjernen for å få plass til nye anlegg og da blir det vanskeligere å få idrettslagene til å bli med siden reiseveien da blir lenger og mer kronglete” forteller informanten fra Oslo idrettskrets.

Informantene fra Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag kan fortelle om at det i begge disse idrettskretsene satses på å bygge fleridretts-anlegg fremfor spesialtilpassede anlegg, slik at de kan tilby flere aktiviteter nærmere befolkningen. ”På denne måten vil vi få bedre utnyttelse av hallene i distriktene også” forteller representanten fra Sør-Trøndelag idrettskrets. ”Vi ser at flerbrukshaller kan benyttes mer effektivt og at dette gir resultater, selv om det nødvendigvis ikke vises på medlemstallene” forteller informanten fra Sogn og Fjordane idrettskrets. Fleridretts-anlegg vil hjelpe idrettene med å beholde sine medlemskap og kanskje skape flere. ”Ved å legge til rette for flere ulike idretter samme sted vil det kanskje være større mulighet for at flere driver med idretten de liker” forteller en av informantene fra Sør-Trøndelag.

Når det gjelder anleggssituasjonen i Sogn og Fjordane, forteller min informant at det er god plass på de eksisterende anleggene og at idrettslagene i de aller fleste tilfellene får den halltiden de har behov for. Problematikken er at det er ofte lange avstander mellom hjem og idrettsanleggene, og derfor vil fleridretts-anlegg være en hjelp her, ettersom man kan samle flere ulike typer idrett i samme hall.

Sogn og Fjordane forteller at kapasiteten i anleggene i de største byene er ganske full, mens det på bygdene er flere idrettsanlegg som ikke er fylt opp og som i verstefall står tomt flere timer i uken. Dette er ofte anlegg som ikke kan benyttes av flere enn en eller to idretter og det blir dermed begrenset hvor mye halltid disse idrettene klarer å utnytte. ”Håpet er at fleridretts-anlegg skal bidra til at flere begynner og fortsetter med idrett,

samtidig som hallene kanskje blir bedre utnyttet” forteller en av informantene fra Sør-Trøndelag idrettskrets.

Østfold er et fylke som i hovedsak er ganske stort og landlig, men allikevel finnes det en del større byer og tettsteder med mange folk samlet ganske tett. Det kom tydelig frem i intervjuet at anleggssituasjonen i idrettskretsen ikke er optimal, og det største behovet for større eller flere anlegg var i de store byene og tettstedene. ”Vi ser at i byene er det trangt om plassen på fotballarenaene og idrettshallene” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets. I de mindre tettstedene i fylket, er det noen steder litt avstand for å komme seg til den aktiviteten som man ønsker og idrettskretsen mener at dette blant annet kan være en årsak til at Østfold blant annet ikke har den andelen med aktive og medlemmer i idrettslag som de i realiteten ønsker. ”Vi ønsker at flest mulig skal få muligheten og tilbudet om å delta i ulike idretter, og prøver å tilrettelegge for dette” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets. Under intervjuet kom det ikke frem om det var satt inn spesielle tiltak for å få gjort noe med denne situasjonen i umiddelbar fremtid.

6.3 Ildsjeler, trenere og andre frivillige

Ildsjeler, trenere og frivillige er viktige i et idrettslag. Uten frivillige og trenere vil ikke idrettslaget ha noen mulighet for å eksistere for medlemmene. Den norske idrettsmodellen er bygget på frivillighet. Alle idrettskretsene forteller i sine intervjuer at de føler dugnadsånden i Norge er høy, og at det i det store løp er en grei tilgang på frivillige som er villige til å gjøre en innsats for idrettslaget. Oslo idrettskrets henviste til sitt strategiske plan for 2014-2016 hvor det står følgende om frivilligheten i Oslo:

Idrettsarbeidet i Oslo er i all hovedsak basert på frivillig arbeid. Det å opprettholde frivilligheten er avgjørende for at idrettslagene skal kunne skape aktivitet. I det flerkulturelle Oslo har idrettslagene en utfordring i å inkludere alle, også de med en annen kulturell bakgrunn enn den norske. Kommunikasjon, opplæring og samarbeid er viktige stikkord for arbeidet med å styrke frivilligheten (Oslo Idrettskrets, 2014)

Det er viktig å være klar over hvilken innsats de frivillige faktisk gjør for et idrettslag. Mange bruker mye av sin fritid på idrettslagene, slik at de skal få gjennomført sine oppgaver. ”Det kan være vanskelig å få alle til å forstå hva noen gjør for deres barn eller

hvilken betydning noen enkelte frivillige har for det tilbudet som barn og ungdom får” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets.

Idrettskretsene ser en stor utfordring med å få inn frivillige inn i styrer i idrettslagene og andre viktige roller. Dette kan ha mange årsaker, men som representanten fra Oslo idrettskrets forteller i sitt intervju, er at en av grunnene kan være at dette er ”stillinger” eller oppgaver som krever ekstra arbeid og mange føler de binder seg til å utføre spesifikke oppgaver. Dersom man kun stiller opp som frivillig har man noe mer valgfrihet enn det man vil ha som et styremedlem, styreleder eller andre viktige roller.

Sogn og Fjordane kom med følgende forslag i sitt intervju:

Kanskje vi må være flinkere på å samarbeide mer, utnytte mer ressurser på tvers av idrettene på tvers av idrettslaget. For det er, på mindre plasser er det de samme som går igjen som trener på ulike idretter og i forhold til at de også sitter i lederverv i idrettslaget eller i gruppen da. Ja, så det er jo selvsagt utfordrende for enkelte.

Dette er noe som de andre tre idrettskretsene også er inne på, og som virker å være en trend over hele landet og gjeldene for alle idretter. En av informantene fra Sør-Trøndelag idrettskrets forteller følgende:

Vi kan se at de samme personene sitter med flere roller i et eller flere idrettslag for å få tingene til å gå rundt. Dette er ikke heldig ettersom at når denne eller disse personene gir seg, vil idrettslaget miste en viktig brikke, som det kan være vanskelig å erstatte.

Noen steder har de valgt å lage fler-idrettslag, nettopp for at det i teorien er samme person som gjør mange av de samme rollene i flere små idrettslag. Når kunnskapen og kapasiteten er sentrert og det er flere klubber som deler på utgiften, så er slike tiltak verdt å tenke igjennom. Mye av det administrative er likt uansett idrett og kan derfor sentraliseres i et fler-idrettslag, eller en stilling som deles på flere klubber i en region.

Trenere er også viktige i et idrettslag, og her er idrettskretsenes rolle å bidra til utdanning og kursing av disse sammen med trenerutdanningene innunder de enkelte særforbundene. Idrettskretsene har i samarbeid med NIF et utvalg av kurs som skal bidra til å styrke og hjelpe trenerne i sitt arbeid. ”Uten kvalifiserte trenere i idrettslagene, vil vi ikke ha noen aktivitet i idrettslagene” forteller en av informantene

fra Østfold idrettskrets. Det er trenerne som er ryggmargen i idrettslagene og det er viktig at man har et så godt trenerapparat som mulig, slik at medlemmene får det tilbudet som de har ”krav” på og trives med den idretten de driver med. Informanten fra Sogn og Fjordane idrettskrets forteller:

I mange idrettslag er det foreldre som er trenere, siden de har drevet med for eksempel fotball tidligere og stiller dermed opp som fotballtrener for sønnen og kameratene. Disse trenger også påfyll av kunnskap knyttet til det å være trener.

Trivsel er som nevnt tidligere veldig viktig for at barn og unge skal begynne og fortsette med idretten, dette er alle de fire idrettskretsene enige om.

6.4 Tiltak for å redusere frafallet

Som nevnt tidligere er det mange som faller fra idretten i ungdomsårene (13-19 år) og i overgangen fra barneidrett (6-12 år) til mer voksenidrett (13-19 år). To av de fire idrettskretsene som ble intervjuet hadde satt inn spesielle tiltak for å forsøke hindre frafallet av medlemmer, og da spesielt i ungdomsårene.

Østfold idrettskrets har som tidligere nevnt sitt prosjekt ”Young Mentor”, som går mot ungdom i den alderen som er mest utsatt for frafall, dette er samtidig ikke et prosjekt som samler alle eller gir tilbud til alle. Dette prosjektet er med på å skape en positiv ramme rundt idretten og gjør at ungdommen får et mer positivt blikk på idrettene og assosierer dette med gøy og sosialt. ”Det sosiale aspektet er like viktig som at det foregår 100% etter reglene. Dette prosjektet er ment for å skape en sosial trivsel knyttet til idretten” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets.

”Et annet prosjekt som vi har hatt suksess med er åpen hall” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets. Dette prosjektet innebærer at de har åpnet Østfoldhallen, som er en stor kunstgressbane. Her har de invitert ulike idretter til å komme for å presentere seg og gi ungdommen et innblikk i deres idrett. Dette har vært et positivt prosjekt som ungdommen setter pris på og som de ulike idrettene drar nytte av. Her er det lavterskel for å prøve nye idretter. ”Vi hadde engang et helt fotballag i 13-14 årsalderen som plutselig var med å danset sammen med en danseklubb, det synes vi var veldig gøy” forteller en av informantene fra Østfold idrettskrets.

Sør-Trøndelag har også noen prosjekter som går på å holde frafallet så lavt som mulig, og eventuelt få de ungdommene som vurderer å slutte til å prøve andre idretter eller bare være med for gøy. Noen av disse prosjektene er ”Lederkurs for ungdom” og ”Idrettsskolen”. ”Lederkurs for ungdom” skal være med på å øke interessen for å bli i idrettslaget, og hjelpe idrettslaget etter at man er ferdig med sin egen karriere eller samtidig som man fortsetter karrieren. ”Tanken er at ungdom skal få kunnskap om det å lede og dermed få for eksempel ansvar for å trene og lede et fotballag for mindre barn” forteller en av informantene fra Sør-Trøndelag idrettskrets. Dette kan skape glede og gjøre at ungdommen kan fortsette å være en del av idretten etter at de har valgt å avslutte sin egen karriere.

”Idrettsskolen” eller ”Allidrett” som det ofte blir kalt i Sør-Trøndelag er et tilbud til barn og ungdom der de får muligheten til å prøve mange forskjellige typer idrett og dermed får ett innblikk i mange ulike idretter. ”Idrettsskolen” skal gi barna et godt grunnlag for videre valg av idrett, gjennom at de får testet ulike idretter og forebygge skader gjennom varierte treningsaktiviteter. ”Idrettsskolen” bidrar til et samarbeid på tvers av de ulike gruppene i et idrettslag og mellom idrettslagene og på den måten bidrar til et samordnet og koordinert idrettstilbud i lokalmiljøet (Sør-Trøndelag idrettskrets, 2016).

Oslo idrettskrets har på sin side kommet frem til flere ulike forklaringer på hvorfor ungdom slutter med idrett. De mener at det største problemet er at ungdom som faktisk ønsker å fortsette sin idrettsaktivitet slutter. Oslo idrettskrets har gjort en undersøkelse og kommet frem til følgende konklusjon:

At ungdom slutter med idrett har ulike forklaringer, noen bedre enn andre. Det største problemet kan synes å være ungdom som faktisk ønsker å fortsette sin idrettsaktivitet men likevel slutter. Mangel på medbestemmelse og utviklingsmuligheter i tråd med egne ambisjoner er trolig en sentral forklaring på dette (Oslo Idrettskrets, 2016).

Andre faktorer som Oslo idrettskrets påpeker er at selv om det i Oslo er veldig stor bredde og variasjon i aktivitetstilbudet, så skulle man i utgangspunktet tro det fantes et tilbud for enhver, men det finnes noen barrierer som hindrer deltagelse. Informanten fra Oslo idrettskrets nevner i hovedsak to barrierer: ”For å drive med idrettslig aktivitet er det ofte knyttet kostnader til deltagelsen. Dårlig økonomi kan dermed føre til at noen

barn og unge holder seg borte fra idretten". Den andre barrieren som Oslo idrettskrets nevner er "mangel på tilbud i nærheten til hjemmet". Avstanden til idrettsanleggene er for noen for lang når skolen krever mer tid og det er andre ting som også må prioriteres.

7. Diskusjon

I dette kapittelet vil jeg diskutere ulike forklaringer på endringene i medlemstallene i de ulike idrettskretsene. Hovedpunktene jeg skal diskutere her er mine forskningsspørsmål:

1. Hvordan er endringen i medlemstallene for de forskjellige idrettskretsene innenfor barn og ungdom i aldersgruppen 6-19 år?
2. Hva utgjør ulikhetene mellom de ”beste” og de ”dårligste” idrettskretsene?

I den første delen (7.1) skal jeg se på utviklingen i medlemstallene i lys av befolkningsutviklingen. Her vil jeg se på om det finnes en sammenheng mellom utviklingen i befolkningen og i medlemstallene til idrettskretsene. I neste del (7.2) skal jeg se på andre forklaringsfaktorer som ligger utenfor idrettens kontroll, men som kan påvirke utviklingen i medlemstallene. Hvordan geografien påvirker medlemstallene er også noe jeg ønsker å se nærmere på (7.3). I siste del (7.4) skal jeg se på hvordan kretsene selv forklarer endringen hvor jeg vil trekke frem to typer av forklaringer: (7.4.1) utenforliggende faktorer som idretten ikke kontroll over selv og (7.4.2) faktorer som idretten har kontroll over.

7.1 Hvilke forskjeller finnes mellom idrettskretsene

Tabell 7-1 Endringen i medlemstallene fra 2001 til 2012

	6-12 år			13-19 år		
	<i>Totalt</i>	<i>Kvinner</i>	<i>Menn</i>	<i>Totalt</i>	<i>Kvinner</i>	<i>Menn</i>
<i>Oslo</i>	70%	80%	64%	13%	4%	19%
<i>Sogn og Fjordane</i>	-8%	-7%	-9%	-12%	-11%	-12%
<i>Sør-Trøndelag</i>	54%	61%	49%	41%	51%	34%
<i>Østfold</i>	11%	15%	9%	-4%	-16%	7%

Mine hovedfunn viser at det er satsningsområdene til idrettskretsene som utgjør mye av forskjellen, samt at idrettskretsene selv må være klar over utviklingen som faktisk finner sted. Under analysen kom det frem at det var store forskjeller mellom idrettskretsene som var på topp og de som var på bunn. De fire idrettskretsene jeg valgte ut var

representanter for topp og bunn i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år, se **tabell 7-1**.

Årsaken til ulikheten mellom topp og bunn kan nok forklares med flere teorier, og det er vanskelig å fastslå noen teorier som forklarende alene, da flere vil være med på å påvirke resultatet.

Når vi ser på antall medlemmer i de fire idrettskretsene jeg har valgt ut ser vi det er store forskjeller. Befolkningen er også ulik i de fire idrettskretsene, slik at det er den prosentvise endringen i medlemstallene fra 2001 til 2011 som blir sammenlignbar mellom idrettskretsene.

7.1.1 Utviklingen i medlemstallene sett mot befolkningen

Om vi ser på antallet personer som er medlemmer i de ulike idrettskretsene, opp mot befolkningen, ser vi at det i noen fylker er en sammenheng mellom endringen i befolkningen og endringen i medlemstallene. Tallene om befolkningen har jeg hentet fra statistisk sentralbyrå.

Tabell 7-2 Befolkning og medlemstall i 2001 og i 2012, samt endring fra 2001-2012

Idrettskrets	Kjønn	Alders- grupper	Befolkning				Medlemstall			
			Antall i 2001	Antall i 2012	Endring i antall	Endring i %	Antall i 2001	Antall i 2012	Endring i antall	Endring i %
Oslo	Menn	6-12 år	19 056	21 815	2 759	14 %	20 343	33 386	13 043	64 %
		13-19 år	15 864	20 404	4 540	29 %	18 183	21 628	3 445	19 %
	Kvinner	6-12 år	18 269	21 083	2 814	15 %	13 008	23 450	10 442	80 %
		13-19 år	15 392	19 481	4 089	27 %	12 037	12 481	444	4 %
Sogn og Fjordane	Menn	6-12 år	5 647	5 049	-598	-11 %	5 313	4 827	-486	-9 %
		13-19 år	5 270	5 689	419	8 %	5 172	4 532	-640	-12 %
	Kvinner	6-12 år	5 235	4 780	-455	-9 %	4 595	4 287	-308	-7 %
		13-19 år	4 922	5 308	386	8 %	4 443	3 933	-510	-11 %
Sør- Trøndelag	Menn	6-12 år	13 035	12 654	-381	-3 %	10 844	16 185	5 341	49 %
		13-19 år	11 047	13 561	2 514	23 %	9 712	12 042	2 330	24 %
	Kvinner	6-12 år	12 638	12 062	-576	-5 %	8 650	13 898	5 248	61 %
		13-19 år	10 614	12 903	2 289	22 %	7 003	9 466	2 463	35 %
Østfold	Menn	6-12 år	11 795	12 275	480	4 %	10 366	11 293	927	9 %
		13-19 år	10 239	13 201	2 962	29 %	8 082	8 608	526	7 %
	Kvinner	6-12 år	10 958	11 386	428	4 %	7 344	8 411	1 067	15 %
		13-19 år	9 911	12 413	2 502	25 %	7 045	5 912	-1 133	-16 %

Vi ser i **tabell 7-2** at Sogn og Fjordane i aldersgruppen 6-12 år, som har en negativ endring i medlemstallene også har en negativ endring i befolkningen. Endringen er ikke like stor, men vi kan se at det muligens er en sammenheng. Dette er også noe som representanten fra Sogn og Fjordane også påpekte: ”Noe av årsaken til den negative utviklingen hos oss ligger i tillegg til andre faktorer, ved at befolkningen i noen grupper synker”. Sett i forhold til andelen av befolkningen som er medlemmer, er Sogn og Fjordane tett opptil befolkningen i antall medlemmer både i 2001 og 2012 i aldersgruppen 6-12 år. Dette medfører at endringen ikke kan bli like stor som i andre fylker hvor økningen i befolkningen kan påvirke medlemstallene.

Ser vi på aldersgruppen 13-19 år i Sogn og Fjordane er forskjellen mellom befolkningen og medlemstallene på 479 for kvinner og 98 for menn i 2001. I 2012 er disse tallene endret seg til 1375 for kvinner og 1157 for menn. I denne aldersgruppen har befolkningen hatt en økning på 8% for kvinner og menn, mens medlemstallene har hatt en nedgang på 11% for kvinner og 12% for menn. I utgangspunktet var medlemstallene i 2001 tett opptil befolkningen, mens den i 2012 er lenger unna. Det kan være flere årsaker til dette, det kan blant annet være at flere driver med annen form for fysisk aktivitet som ikke er innunder idretten, og mer fokus på skole.

Oslo, som har en økning på 80% i medlemstallene for kvinner 6-12 år og 64% for menn 6-12 år er det noe ulikt når vi sammenligner mot befolkningen, se **tabell 7-3**. For kvinner 6-12 år med en økning på 80% var det i 2001 5261 av befolkningen som ikke var medlemmer, mens det i 2012 var 2367 flere medlemmer enn befolkningen. For menn 6-12 år i 2001 var det 1287 flere medlemmer enn befolkningen og i 2012 var denne økt til hele 11571 flere medlemmer enn befolkningen.

Tabell 7-3 Utdrag fra **tabell 7-2**

Idrettskrets	Kjønn	Aldersgrupper	Befolkning				Medlemstall			
			Antall i 2001	Antall i 2012	Endring i antall	Endring i %	Antall i 2001	Antall i 2012	Endring i antall	Endring i %
Oslo	Menn	6-12 år	19 056	21 815	2 759	14 %	20 343	33 386	13 043	64 %
		13-19 år	15 864	20 404	4 540	29 %	18 183	21 628	3 445	19 %
	Kvinner	6-12 år	18 269	21 083	2 814	15 %	13 008	23 450	10 442	80 %
		13-19 år	15 392	19 481	4 089	27 %	12 037	12 481	444	4 %

Her vil det være naturlig å spørre seg om disse tallene er reelle eller om det kanskje har forekommet feilrapportering. Mange barn i 6-12 årsalderen er medlem av flere idrettslag og kan på den måten bidra til at medlemstallene er høyere enn befolkningen. Hvis vi ser på utviklingen i befolkningen knyttet opp mot medlemstallene ser vi at kvinner 6-12 år har økt med 65% mer i medlemmer enn i befolkningen og for menn har medlemstallene økt 50% mer enn befolkningen.

Endringen i medlemstallene er vesentlig større enn endringen i befolkningen, noe som kan vise at Oslo idrettskrets har gjort en stor jobb knyttet til rekruttering av flere inn i idretten og mulig flere idretter. Selv om idrettskretsen alene ikke har bidratt til at medlemstallene har økt, har de vært med på å legge til rette for at idrettslagene kan utvikle seg og bli større og bedre. Ved at det i Oslo er et større multikulturelt samfunn enn det er i mange andre idrettskretser, vil også nye og annerledes idretter vokse frem, og kanskje tiltrekke seg medlemmer fra Akershus eller andre idrettskretser i nærheten.

I Sør-Trøndelag, som har den største prosentvise veksten i aldersgruppen 13-19 år har en økning i befolkningen på 22% for kvinner og 23% for menn. Østfold er det fylket som har størst prosentvis endring i befolkningen, med 25% for kvinner og 29% for menn, noe som kan virke rart i og med at Østfold er det fylket som har lavest prosentvis vekst i medlemstallene for samme aldersgruppe.

Hvis vi ser på ulikheten mellom medlemstallene og befolkningen i 2001 ser vi at Sør-Trøndelag i 2001 hadde 3611 færre mannlige medlemmer i aldersgruppen 13-19 år, enn befolkningen, mens dette i 2012 var redusert til 2 339 færre. For kvinner var ulikheten i 2001 på 3 988 færre medlemmer enn befolkningen. I 2012 var dette redusert til 582 færre. Selv om det ikke har vært en like stor endring som Oslo hadde for aldersgruppen 6-12 år, har Sør-Trøndelag klart å øke medlemstallene mer enn økningen i befolkningen. Innenfor aldersgruppen 13-19 år, som er de vanskelige ungdomsårene, er den utviklingen Sør-Trøndelag har fått frem, veldig positiv. Ved at flere ungdommer driver med idrett, og at det er mindre avstand mellom medlemstallene og befolkningen i 2012 enn i 2001, tyder det på at måten Sør-Trøndelag idrettskrets, sammen med idrettslagene, arbeider på, er en god måte.

For Østfold var ulikheten mellom medlemstallene og befolkningen for aldersgruppen 13-19 år, i 2001 på 2866 færre kvinnelige medlemmer enn befolkningen, og i 2012 var dette endret til 6501 færre medlemmer enn befolkningen. For menn i samme aldersgrupper var ulikheten i 2001 på 2157 færre medlemmer enn befolkningen, mens i 2012 var denne ulikheten økt til 4 593 færre. Vi ser her at Østfold har fått en stor nedgang i andelen av befolkningen som er medlemmer i aldersgruppen 13-19 år. Selv om det har vært en svak økning av medlemstallene har denne ikke vært i nærheten av befolkningsveksten.

Sammenligner vi Oslo og Sør-Trøndelag idrettskrets, som ligger på topp i endringen av medlemstallene for hver sine aldersgrupper kan vi se noen sammenhenger. Begge fylkene har klart å øke medlemstallene sine mer enn økningen av befolkningen. Sogn og Fjordane har på sin side klart å holde den negative utviklingen i medlemstallene lavere enn den negative utviklingen i befolkningen i aldersgruppen 6-12 år. Østfold har i aldersgruppen 13-19 år mistet 1 133 kvinnelige medlemmer, men for menn i samme aldersgruppe har Østfold klart å øke medlemstallene med 526, mens befolkningen har økt med 2 962.

7.1.2 Medlemstallene og kjønn

Vi ser av tallene for de fire idrettskretsene, at det er flest mannlige medlemmer i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år. Historisk har fysisk aktivitet, idrett og trening vært betraktet som en maskulin arena, og man ser det fremdeles er overvekt av menn i den organiserte idretten. Kvinnene benytter seg ofte av andre arenaer for å være fysisk aktive (Breivik, 2013). Hvis vi tar steget utenfor den organiserte idretten og ser på fitnessbransjen, ser vi at denne bransjen er veldig dominert av kvinner. Dette medfører at dagens aktivitetsnivå for menn og kvinner er tilnærmet likt hvis vi ser idrett og annen fysisk aktivitet under ett. Så sent som i 1999 var andelen aktive menn mye høyere enn andelen kvinner. Da var forskjellen mellom menn og kvinner som var fysisk aktive 4,1% (Breivik, 2013). Denne utviklingen vil naturlig nok også ha en virkning på medlemstallene for barn og unge og kan være en del av forklaringen på at kvinner i aldersgruppen 6-12 år øker mer enn menn i aldersgruppen 6-12 år i Oslo, Østfold og Sør-Trøndelag.

Hvis vi går over på aldersgruppen 13-19 år, ser vi at den samme tendensen ikke er like gjeldene her. Her er det kun Sør-Trøndelag som har en økning som er større blant kvinner enn menn. Her gjelder nok mye av det samme som i avsnittet over, hvor vi ser at menn og kvinner er tilsvarende like fysisk aktive. Blant barn og ungdom er det større kultur for å være med i en idrett, fremfor å trene på egenhånd eller andre fysiske aktiviteter, slik som studien til Breivik skisserte for befolkningene fra 15 år og oppover (Breivik, 2013).

7.2 Faktorer som ligger utenfor idrettens kontroll

Som generelle trekk ved utviklingen av fysisk aktivitet og idrett har Gunnar Breivik (2013) laget en oversikt over ulike faktorer som gjennom utviklingen av samfunnet gjenspeiles i fysisk aktivitet og idrett. Flere av punktene har både positive og negative virkninger på medlemstallene. Flere av disse faktorene vil være med på å forklare hvorfor det har økt i noen idrettskretser, mens det i andre idrettskretser har sunket.

Den *bedrede økonomien* hos mange i Norge kan ha en positiv virkning på medlemstallene, ettersom flere har mulighet for å drive med dyre og ressurskrevende aktiviteter. Det å kunne betale en medlemsavgift og utstyr for sine barn og ungdom har blitt enklere med en bedring i økonomien og kan derfor være med på å forklare økningen. Det er samtidig lettere å la barna drive med flere idretter, ettersom man har muligheten til å betale medlems- og kursavgift flere steder (Breivik, 2013).

Det har også blitt en utvikling i samfunnet hvor det blir færre barn i hver familie. Dette vil medføre at det kan bli færre medlemmer, men det kan også medføre at hvert enkelt barn får mer oppfølging og kanskje fortsetter lenger i idretten nå enn tidligere. Idretten kan i dag brukes mer som en karrierevei for ambisiøs ungdom. Med mer idrettsfag på videregående vil kanskje motivasjonen for å fortsette med idrett i ungdomsårene økes. Det blir lettere å kombinere idrett med skole og man kan få trent i skoletiden.

Fokuset som i dag er på sunn helse og sunn livstil kan også ha en betydning for økningen i medlemstallene. For foreldrene blir det viktigere at barna er fysisk aktive og har en fritidsaktivitet der de får utfoldet seg. På SFO, skoler og barnehager har det vært en endring som har gjort at det har blitt mindre tilfredsstillende lekemiljøer, som gjør at barn har et større behov for tilfredstillelse når de kommer hjem (Breivik, 2013). Dette

kan medføre at foreldrene tar de med på idrettsaktiviteter for å få de til å være mer aktive.

Nye idretter er også en faktor som kan virke inn på medlemstallene. Vi ser, at med det multikulturelle samfunnet vi har fått, har vi også fått flere nye idretter som kan være med på å øke medlemstallene, ettersom flere finner aktiviteter og idretter de trives med. Innvandrere kan i mange tilfeller føle usikkerhet knyttet til friluftsliv og ”norske idretter”, og kan derfor vike unna idretten og starte opp med sine egne idretter, som de kjenner fra sin kultur.

På bakgrunn av at naturen inviterer oss til å drive ulike idretter vil det være naturlig at for eksempel Østfold og Sogn og Fjordane vil ha mindre aktivitet med skigrupper og typiske vinteraktiviteter da det kan være vanskelig å få til med det klimaet som finnes i disse idrettskretsene. Sør-Trøndelag har for eksempel en større fordel her, ettersom det er større mulighet for å drive vintersport i denne idrettskretsen.

Tekniske hjelpemidler i samfunnet er også en utfordring for fysisk aktivitet og idrett. Fra 2001 til 2012 har det blant annet skjedd en stor utvikling på spill og teknologifronten. Det er mange som driver med dataspill eller spillkonsoller, noe som er med på at barn og unge blir mer passive i hverdagen. Det er for mange mer tilfredsstillende å sitte foran TV-en eller PC-en å spille spill, fremfor å drive med fysisk aktivitet og idrett. Selv om de bare sitter foran PC-en eller TV-en har de et sosialt liv med vennene sine gjennom kommunikasjon i spillene. Denne utviklingen er vanskelig for idretten å gjøre noe med, men jeg tror det er viktig at idretten følger med i den teknologiske utviklingen og tilpasser seg så godt de kan samfunnet.

7.3 Ulikhetene i geografien

To av idrettskretsene er kretser som har to av Norges største byer innenfor sitt område. Sør-Trøndelag har Trondheim og Oslo har Oslo. Disse to store byene har mange innbyggere og dermed vil det være enklere å ha et bredt og godt tilbud til mange. I Sogn og Fjordane og Østfold finnes det noen byer og tettsteder, men ikke i nærheten av Oslo og Trondheim i størrelse. Ved at mye av disse kretsenes ansvarsområde er på bygda eller i området med lav befolkningstetthet, kan det være med å påvirke medlemstallene og utviklingen av denne.

Gunnar Breivik forteller at det historisk sett var bygdene som hadde størst andel av fysisk aktive mennesker. Breivik begrunner årsaken til dette med at tilbudet til befolkningen er større i byene og tettstedene enn det er på bygdene (Breivik, 2013). Dette har også idrettskretsene langt på vei bekreftet under intervjuene. Idrettskretsene har sagt at det er et større og bedre tilbud der det er større tettsteder eller i byer. Årsaken til at tilbudet er større sier de er fordi idrettslagene holder aktiviteten nærme befolkningen, slik at flest mulig har muligheten til å delta. Dette medfører da at de som bor utenfor tettstedene og byene må reise lengre for å få et godt tilbud av ulike aktiviteter. Nye idretter vil kanskje også ha lettere for å rekruttere nye medlemmer innenfor byene og tettstedene, siden det er stor befolkning. Dersom man starter opp med en ny idrett på bygda eller utenfor tettstedene vil dette kunne medføre at det blir for få deltakere til at det er lønnsomt å fortsette.

Breivik (2013) sier idrettslagene utviklet seg i de tettstedene som vokste frem i Norge på 1960- og 1970-tallet. Ved at idrettslagene vokste opp i tettstedene vakte disse en stor begeistring, og skapte tilhørighet til lokalmiljøet. Dette er en av grunnene til at vi ser at idrettslagene står sterkest i disse områdene den dag i dag (Breivik, 2013). Det viser seg at tilhørigheten til idrettslagene er størst i bygdene og i tettstedene, fremfor i byene, noe som handler om den lokale tilhørigheten, og at folk på bygdene føler seg mer pliktet til å bidra enn det folk i byen gjør. Dette kan begrunne noe av informasjonen fra idrettskretsene om at mange av idrettslagene sliter med å få tak i frivillige som kan støtte opp om idrettslaget og gjøre oppgaver knyttet til dette, særlig innenfor byene og de større tettstedene.

7.4 Hva mener idrettskretsene selv er årsaken?

Hos de fire idrettskretsene jeg har intervjuet er det to idrettskretser som er på topp og to idrettskretser som er på bunn. I aldersgruppen 6-12 år finner vi at Oslo har størst økning blant kvinner og menn, mens Sogn og Fjordane ligger på bunn her. Dette er to idrettskretser som er ganske ulike i størrelse og befolkningsantall. Oslo idrettskrets er en by med mange innbyggere, og er tett befolket. Det er store muligheter for å starte med nye idretter og få mange med innenfor idretten. I Sogn og Fjordane har de hatt større problemer med å få til nye idretter. I perioden fra 2001 til 2012 har også Sogn og Fjordane har en av de laveste befolkningsvekstene i landet, noe som også kan være med

på å begrunne hvorfor de ikke øker like mye som for eksempel Oslo som ligger på topp når det gjelder befolkningsvekst i perioden.

Under intervjuene med disse to idrettskretsene kom det frem at Oslo har satset stort på å få med seg flere ulike grupper av befolkningen. Blant annet har de gjennomført tiltak for å få med flere innvandrere og minoritetsgrupper inn i idretten, og hatt stor suksess med dette. Dette forklarer mye av årsaken til at Oslo i denne aldersgruppen har hatt stor økning. Oslo idrettskrets legger stor vekt på at det er idrettslagene som skal ha den store æren for at de har klart å øke medlemstallene mye i denne perioden. Ingebrigtsen (2012) poengterer også i sin rapport at det er idrettslagene sammen med de ulike særforbundene som har den største betydningen for økning eller nedgang i idrettskretsene. For eksempel må man gå dypere ned på de enkelte idrettene for videre å se hva som er gjort innfor de ulike idrettene som har hatt en økning for å forklare dette bedre. Det kan eksempelvis være en satsning fotballforbundet har gjennomført som har gjort at endringen har blitt slik den har blitt og at dette har ligget utenfor idrettskretsens kontroll og satsningsområde (Ingebrigtsen, 2012).

Sogn og Fjordane har forklart på sin side at de ikke har gjennomført store tiltak for å få flere medlemmer med i idretten i denne perioden. Det har hele tiden vært et ønske om å øke antallet medlemmer, men som rapporten til Ingebrigtsen (2012) forteller har Sogn og Fjordane høye medlemstall sett i forhold til befolkningstallene i aldersgruppen 6-12 år. Noe av forklaringen på nedgangen i medlemstallene kan være at det er færre som driver med flere typer idrett og dermed blir registrert flere ganger, noe som er vanskelig å se gjennom dataene fra idrettsregistreringen. Det har i løpet av denne perioden vært en jevn svak nedgang for medlemstallene i Sogn og Fjordane.

I aldersgruppen 13-19 år finner vi Sør-Trøndelag på topp, mens på bunn finner vi både Sogn og Fjordane og Østfold. Sogn og Fjordane ligger lavest for menn 13-19 år og Østfold ligger lavest for kvinner 13-19 år.

Sør-Trøndelag er noe mer sammenlignbart med de to andre idrettskretsene enn det Oslo er, ettersom Sør-Trøndelag har et større område og har både by, tettsteder og bygd innenfor sitt område. Vi ser av resultatene at Sør-Trøndelag har hatt en voldsom økning i medlemstallene for kvinner 13-19 år. Og når jeg i intervjuet konfronterer de med

denne økningen svarer de at det har mye med de tiltakene de har satt inn, som ”lederkurs for ungdom” og ”Idrettsskolen”. Lederkurset har hatt hensikt med å skape en gjelder utviklingen i perioden har det vært en jevn økning i medlemstallene fra 2001 til 2012, både for kvinner og menn, men for kvinner gjør det en større økning de siste 2 årene sett i forhold til de andre årene. Dette kan ifølge Sør-Trøndelag idrettskrets være et resultat av ”lederkurs for ungdom”, selv om dette ikke rettet seg spesifikt mot jenter, har dette kanskje gjort størst utslag her.

Østfold idrettskrets er en idrettskrets som dessverre har opplevd en lavere vekst i medlemstallene enn befolkningsveksten i samme aldersgruppe. Det er ikke en negativ utvikling, slik det er i Sogn og Fjordane. Når det gjelder rekruttering til verv i idrettslagene, ser Østfold idrettskrets store utfordringer og mener at dette er med på å svekke veksten til idretten i Østfold. Det er viktig å ha rammene på plass og at ting fungerer i idrettslagene, slik at det for medlemmene blir en positiv opplevelse å bedrive idretten. Hadde det vært enklere å rekruttere folk inn i ulike verv, tror Østfold idrettskrets at de hadde hatt en annen utvikling på medlemstallene. Østfold idrettskrets har i de senere årene satset mye på nye prosjekter som er med på å skape en positivitet rundt idretten og på den måten kan øke medlemstallet.

8. Oppsummering

Målet med denne studien har vært å belyse hvorfor det er ulike endringer i medlemstallene til ulike idrettskretser innenfor aldersgruppen 6-19 år. Jeg har i tillegg til dette sett på hva som skiller idrettskretsene som har opplevd en positiv eller negativ endring i medlemstallene.

Medlemstallene til NIF har gjennom perioden fra 2001 til 2012 variert noe, men aldersgruppen 6-19 år har hatt en positiv vekst gjennom perioden. Disse medlemstallene blir påvirket av flere ulike faktorer og det er vanskelig å finne en spesifikk faktor som kan begrunne endringen. Ofte er bakgrunnen for veksten eller nedgangen sammensatt av flere ulike faktorer og idrettskretsene har ved flere av faktorene, ingen eller liten mulighet for å kunne påvirke dette. Jeg har blant annet sett at noe av bakgrunnen til nedgangen hos noen av idrettskretsene har en sammenheng med nedgangen i befolkningen. Økningen i medlemstallene har vært der det er en økning i befolkningen. Egeninnsatsen til idrettskretsene er en viktig faktor, vi ser at de idrettskretsene som øker mer enn befolkningen øker har gjennomført ulike prosjekter for å få flere til å være med i idretten.

Hovedfunnene viser at:

- Befolkningsutviklingen i de ulike idrettskretsene har en stor betydning for endringen i medlemstallene, sammen med den lokale kulturen for å bedrive idrett, er dette den største og viktigste faktoren som påvirker endringen i medlemstallene.
- Tiltak og tilrettelegging som idrettskretsene gjennomfører har en betydning for om idrettskretsen klarer å skape en større medlemsvekst enn befolkningsendringen.

Mine funn kan tyde på at de idrettskretsene som har opplevd en lavere vekst enn befolkningsveksten, kan øke veksten ved å tilrettelegge og sette inn tiltak for å tilrettelegge for idrettslig aktivitet lokalt og i samarbeid med idrettslagene. Flere av idrettskretsene som har opplevd en vekst som er større enn befolkningsveksten, har gjennomført tiltak og prosjekter som er rettet mot å få flere aktive med i idretten.

Under intervjuene var flere av idrettskretsene ukjente med endringen fra 2001 til 2012 og hadde ikke sett på tallene på denne måten tidligere. Resultatene av den kvantitative forskningen som ble lagt til grunn for intervjuene var for flere av idrettskretsene ny lesing, og tyder på at idrettskretsene ikke alltid har oversikt og prioriterer likt.

Flere av idrettskretsene har ulike prosjekter i dag som er rettet mot å få flere til å bedrive idrett. Dette er noe man kanskje har sett effekten av allerede, og muligens se effekten av i senere medlemstillinger. Flere av idrettskretsene har satset på å inkludere innvandrere og minoritetsgrupper inn i idretten, gjennom ulike prosjekter. Dette vil sannsynligvis ha en positiv effekt for medlemstallene fremover.

Denne studien kan være med på å bidra til at idrettskretsene får en økt forståelse av hvorfor endringene har vært slik de er, og kan gi idrettskretsene en liten pekepinn på at tiltak og bruk av ressurser kan gi en økning i medlemstallene.

8.1 Begrensninger og videre forskning

Det finnes styrker og svakheter ved denne studien. Ved å velge både en kvantitativ del og en kvalitativ del har jeg ikke fått gå like grundig inn i hver av analysene som jeg ville gjort, dersom jeg hadde valgt en av de. På bakgrunn av dette har jeg ikke kunne gått dypere inn i tallene fra idrettsregistreringen og sett på om det er spesielle kommuner eller idretter som har utløst endringen i de ulike idrettskretsene. Intervjuene som ble gjennomført kunne også vært dypere. Ettersom tiden var en begrensende faktor i denne studien har intervjuene blitt gjennomført for å belyse ulike faktorer som kan påvirke medlemstallene, og hva de ulike idrettskretsene har hatt fokus på. Det kan være at man ved et større utvalg og på flere nivåer innenfor NIF ville fått et enda klarere bilde på hvilke faktorer som er med for å påvirke medlemstallene.

Videre forskning innenfor dette området bør kanskje gå dypere innenfor en eller flere av idrettskretsene som skiller seg ut, for å se om det er noen spesielle idretter eller kommuner/tettsteder innenfor idrettskretsene som skiller seg ut. Det kan være mulig at man finner andre faktorer, som er med å påvirker.

Referanser

- Bergsgard, N. A., Houlihan, B., Mangset, P., Nødland, S. I., & Rommetvedt, H. (2007). *Sport Policy: A Comparative Analysis of Stability and Change*. Oxford: Butterwoth Heinemann.
- Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dalen, H. B. (2011). *Idrett og nasjonalisme: En flernivåanalyse*. (Masteroppgave, NTNU), H. B. Dalen, Trondheim.
- De nasjonale forskningsetiske komiteer. (2010). *Veiledning for forskningsetisk og vitenskapelig vurdering av kvalitative forskningsprosjekt innen medisin og helsefag* Retrieved from <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/kvalitative-forskningsprosjekt-i-medisin-og-helsefag-2010.pdf>
- Dønnestad, J. (2013). *Hvorfor slutter elever ved norske toppidrettsgymnas?: En retrospektiv tverrsnittstudie av tidligere idrettselever*. (Masteroppgave, institusjon Norges Idrettshøgskole), J. Dønnestad, Oslo.
- Everett, E. L., & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven, Hvordan begynne - og fullføre*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Helsedirektoratet. (2008). *Fysisk aktivitet blant barn og unge i Norge*. Oslo: Helsedirektoratet.
- Ibsen, B., & Seippel, Ø. (2010). Voluntary organized sport in Denmark and Norway. *Sport in Society*, 13(4), 593-610.
- Ingebrigtsen, J. E. (2012). *Ungdomsidrett i endring*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS Senter for idrettsforskning.
- Krange, O., & Strandbu, Å. (2004). *Ungdom, idrett og friluftsliv: Skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002*. Oslo: NOVA.
- Kvale S., & Brinkmann S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal.

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis Thousands*. Oaks: Sage publications.
- Miller, P. S., & Kerr, G. A. (2002). Conceptualizing excellence: Past, present, and future. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14, 140-153.
- Norges idrettsforbund. (2002). *Tilstandsrapport for norsk idrett* Vol. 1-72. Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/idrettsforbundet/om-nif/tilstandsrapport2002.pdf>
- Norges Idrettsforbund. (2016a). Enklere idrettslag 2016. Retrieved from https://www.idrettsforbundet.no/klubbguiden/enklere_idrettslag_2016/
- Norges Idrettsforbund. (2016b). *Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité Årsberetning og årsregnskap 2015* Retrieved from https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/4393d243d44c40d790193e7ff977765c/19_16_nif-arsberetning-og-arsregnskap-2015.pdf
- Norges Idrettsforbund. (2016c). Organisering. Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/organisering/>
- Oslo Idrettskrets. (2014). *Strategisk plan 2014-2016* Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/oslo-idrettskrets/dokumenter/kretsstyret/strategiskplan.pdf>
- Oslo Idrettskrets. (2016). *Evalueringsrapport Strategisk plan for Oslo Idrettskrets 2012 - 2016* Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/oslo-idrettskrets/dokumenter/kretsstyret/ting-2016/evalueringsrapport-strategisk-plan-for-oslo-idrettskrets-2012---2016-vedlegg-til-horing.pdf>
- Owren, M. (2015). *Hvor ble de av?: En casestudie av talentfulle håndballjenter som forsvant fra toppidretten i ungdomsårene*. (Marsteroppgave, Norges Idrettshøgskole), M. Owren, Oslo.
- Reitlo, L. S. (2013). *Kjønnforskjeller i barne- og ungdomsidretten*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning AS Senter for idrettsforskning.

- Sander, K. (2016). Eksplorerende design. *Kunnskapssenteret.com*. Retrieved from <http://kunnskapssenteret.com/eksplorerende-design/>
- Sats Elexia. (2016). Kurs for barn og voksne. Retrieved from <https://www.sats.no/satselixia/trening/kurs/>
- Seippel, Ø., Abebe, D., & Strandbu, Å. (2012). *Å trene, trener, har trent?* Oslo: NOVA.
- Seippel, Ø., Strandbu, Å., & Sletten, M. A. (2011). *Ungdom og trening, Endring over tid og sosiale skillelinjer* Vol. NOVA Rapport 3/111. Retrieved from http://www.nova.no/asset/4536/1/4536_1.pdf
- Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet. (2001). *Fysisk aktivitet og helse: Kartlegging*. Oslo: SEF.
- Sør-Trøndelag idrettskrets. (2016). Idrettskole / Allidrett. Retrieved from <https://www.idrettsforbundet.no/idrettskretser/sor-trondelag-idrettskrets/barn-og-ungdom/allidrett--idrettskole/>
- Tangen, J. O. (1984). Den moderne vestlige idrett. *Sosiologi i dag*, 14, 3-33.
- Thagaard, T. (1998). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Tufte, P. A. (2011). Kvantitativ metode. In K. Fangen (Ed.), *Mange ulike metoder* (pp. 71-99). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Virke Trening. (2016). *Treningssenterbransjen 2015* Retrieved from <http://www.virke.no/bransjer/Documents/Treningssenterbransjen 2015.pdf>

Tabelloversikt

Tabell 3-1 Oversikt over teorier som kan bidra til å forklare ulike sider av utviklingen av fysisk aktivitet i befolkningen (Breivik, 2013, p. 22)	15
Tabell 5-1 Oversikt over situasjon i 2001 og i 2012, samt endring fra 2001 til 2012 ...	29
Tabell 5-2 Prosentvis endring av medlemstall i hver av alderskategoriene for kvinner fra 2001 til 2012, fordelt på idrettskretser	31
Tabell 5-3 Prosentvis endring av medlemstall i hver av alderskategoriene for menn fra 2001 til 2012, fordelt på idrettskretser	32
Tabell 5-4 Topp tre idrettskretser kvinner og menn i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år	35
Tabell 5-5 Bunn tre idrettskretser kvinner og menn i aldersgruppene 6-12 år og 13-19 år	35
Tabell 7-1 Endringen i medlemstallene fra 2001 til 2012.....	49
Tabell 7-2 Befolkning og medlemstall i 2001 og i 2012, samt endring fra 2001-2012 .	50
Tabell 7-3 Utdrag fra tabell 7-2	51

Figuroversikt

Figur 2-1 Den norske idrettsmodellen (Norges idrettsforbund, 2011).....	11
Figur 5-1 Diagram over den prosentvise endringen for kvinner 6-12 år, fordelt på idrettskretser.....	33
Figur 5-2 Diagram over den prosentvise endringen for menn 6-12 år, fordelt på idrettskretser.....	34
Figur 5-3 Diagram over den prosentvise endringen for kvinner 13-19 år, fordelt på idrettskretser.....	34
Figur 5-4 Diagram over den prosentvise endringen for menn 13-19 år, fordelt på idrettskretser.....	34

Vedlegg

Vedlegg 1: ***Forespørsel om intervju***

Hei,

Mitt navn er Øyvind Gulli, jeg er masterstudent på Norges Idrettshøyskole og skriver nå en masteroppgave om medlemstallene til idrettsregistreringen.

Min problemstilling er følgende:

Hvordan er utviklingen i aktivitetstallene i de forskjellige fylkene innenfor barn og ungdom fra 6-19 år og hva tenker de er årsaken til forskjeller i de ulike fylkene?

Problemstillingen støttes opp av følgende spørsmål:

- Finnes det geografiske forskjeller som er med på å påvirke aktivitetsnivået?
- Hvordan er anleggssituasjonen i de fylkene som skiller seg ut?
- Har sammensetningen av kjønn og alder en stor betydning?
- Hvordan opplever man satsningen og arbeidet til NIF for å øke aktivitetstallene?

I den forbindelse kunne jeg tenke meg å foreta et intervju med en representant fra deres idrettskrets. Jeg tenker at en person som arbeider med utvikling og rekruttering kan være aktuell å foreta intervjuet med.

Har dere mulighet til å gjennomføre et intervju førstkommende uke?

Vennlig hilsen
Øyvind Gulli

Vedlegg 2:
Intervjuguide
 Intervjuguide

Tema for intervjuet: <i>Utviklingen i aktivitetstallene</i>	
<p>Problemstilling: <i>Hvordan er utviklingen aktivitetstallene i de forskjellige fylkene innenfor barn og ungdom fra 6-19 år og hva tenker de er årsaken til endringer i de ulike fylkene (og så eventuelt sammenlikne)?</i></p> <p>Problemstillingen støttes opp av følgende spørsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finnes det geografiske forskjeller som er med på å påvirke aktivitetsnivået? - Hvordan er anleggssituasjonen i de fylkene som skiller seg ut? - Har sammensetningen av kjønn og alder en stor betydning? - Hvordan opplever man satsningen og arbeidet til NIF for å øke aktivitetstallene? 	
Intervjuer: Øyvind Gulli	
A	Presentere meg selv
B	Informere om masteroppgaven
C	Opplyse om taushetsplikt og garantere anonymitet
D	Informere om lydopptak – transkribering og sletting
E	Informere om lengden på intervjuet, ca. 60-90 minutter og retten til å trekke seg underveis
F	Forklare at jeg ikke er ute etter å bedømme, men bedre kunne forstå/få innsyn i temaet
G	Informere om at informanten er eksperten og sitter med svarene, ikke jeg
Aktuelle deltema	Spørsmål
Bakgrunnsinformasjon	<ul style="list-style-type: none"> - Din idrettsbakgrunn - Hvilken betydning har idrett for deg? - Hvilken stilling har du? - Hva slags arbeidserfaring/utdanning har du? - Hvor lenge har du arbeidet i denne stillingen?
Organisasjonen - Grunnleggende arbeid - Utvikling	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan jobber kretsen, hva driver dere med? - Hvordan arbeider organisasjonen for å skape aktivitet? - Hvilke andre aktører jobber på dette feltet? Kommune, fylke, fitness, egentrening, skole, særkretser, NIF, enkeltpersoner ...

<p>- Tiltak</p> <p>Husk å spørre etter hindringer også</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvem mener du er viktige aktører i arbeidet med å skape aktivitet? - Fra ditt ståsted, hvordan vil du beskrive den norske befolkningens aktivitetsnivå? - Hvordan står det til med aktiviteten i kretsen? - - Hvordan utviklingen i aktiviteten i kretsen vært de siste 10 årene? - Hvilke tiltak gjennomføres i idrettskretsen for å skape aktivitet? - Hvilke tiltak mener du har en virkning på aktiviteten?
<p>Sammenligning</p> <p>- Særlig mht aktivitetspolitikk</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Har dere gjort endringer i kretsen? - Er det gjort endringer i området? - Hvis du skal sammenlikne idrettskretsen med andre idrettskretser, hva vil du si kjennetegner din idrettskrets? - Hvilke likheter/forskjeller finnes? - Hvilke tiltak har blitt benyttet i flere kretser? - Kan disse tiltakene vise til det samme resultatet? Hvorfor/Hvorfor ikke? - Hva er blitt gjort annerledes?
<p>Presentasjon av funn fra analysen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hva tror du er årsaken til nedgangen/oppgangen i de ulike alders- og kjønnskategoriene? - Hvordan vil du beskrive arbeidet som er gjort for å oppnå disse resultatene? - Har tiltakene hatt betydning?

	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilke tiltak kan ha gitt utslaget i resultatene?
<p style="text-align: center;">Geografi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avstand, oppbygging, by/land 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilken betydning tror du den geografiske plasseringen til idrettslag har å si for aktivitetstallene? - <i>(Vil noen fylker ha en fordel av måten fylket er bygd opp på?)</i> - <i>(Hvordan opplever dere at kretsene/fylkene arbeider forskjellig?)</i> - Hvilke faktorer vil ha betydning for deres område og hvorfor? - Hva gjør dere forskjellig i forhold til andre kretser?
<p style="text-align: center;">Anleggssituasjon</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan vil du beskrive anleggssituasjonen i deres krets? - Hvilken betydning tror du at tilgang til anlegg har for aktivitetstallene?
<p style="text-align: center;">Kjønn og alder</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alder - Idrettsbakgrunn - Utdannelse - Jobberfaring <p style="text-align: center;">Minoritetsgrupper</p> <p style="text-align: center;">Kjønn – Kvinner Alder – Unge/gamle Funksjonshemmede</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan er kjønnsfordelingen av trenere og støttepersoner i deres krets? - <i>Hvilken betydning mener du dette har for aktivitetsnivået?</i> - Hvordan er aldersfordelingen blant støttepersonene i deres krets? - Hvilken betydning mener du dette har for aktivitetsnivået? - Finnes det spesielle tiltak for å integrere noen minoritetsgrupper? - Hvilken effekt har disse tiltakene hatt for aktivitetsnivået i deres krets?
<p style="text-align: center;">Ressurser</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er de viktigste ressursene for arbeidet deres?

<ul style="list-style-type: none"> - Økonomisk - Kunnskap - Ildsjeler - Mennesker 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvilken betydning har disse ressursene for arbeidet som gjøres for aktivitetsnivået? - Hvilke ressurser skulle du ønske at deres krets hadde tilgang til? - I hvilken grad synes du at ressursene som finnes blir benyttet?
<p style="text-align: center;">Samarbeidspartnere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skole - Fritidsklubber - Kommunen 	<ul style="list-style-type: none"> - Finnes det samarbeidspartnere som er med for å øke aktivitetsnivået i deres krets? - Hvem samarbeider dere med, og hva består samarbeidet og hva gjør dere? - Hvilke typer samarbeid gjennomføres for å skape aktivitet i ditt område? - Beskriv de positive og negative sidene ved disse/dette samarbeidet - Hvilke resultater har dere hatt med samarbeidene?
<p style="text-align: center;">NIF sitt arbeid</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan synes du NIF arbeider med å øke aktivitetsnivået? - Hvilke tiltak er gjennomført fra NIF i ditt område? - Hvordan har disse tiltakene fungert? - Hva mener du burde vært gjort annerledes?
<p style="text-align: center;">Annet</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hvis du fikk ubegrenset med ressurser for å høyne aktivitetsnivået ... hva ville du gjort da? Drømmetiltaket? - Noe annet du ønsker å komme med?

